

Ohjelma 19.10.2023

Taloustorstai

klo 9.30 **Tervetuloa Taloustorstaihin & yleiset ajankohtaiset** / Sanna Lehtonen

klo 9.50 **TE-uudistuksen ajankohtaiset raha-asiat** / Mikko Mehtonen

klo 10.10 **Kuntaliiton lokakuun veroennustekehikko** / Benjamin Strandberg

klo 10.30 **Kuntalaisten osallistuminen kunnan talouden suunnitteluun** / Tuula Tiihonen, Sitra
sekä Sari Hatanpää, Merikarvian kunta ja Seija Laitinen, Pieksämäen kaupunki

klo 10.50 **Valtionosuudet! Vieläkö jäi jotain jäljelle?** / Olli Riikonen

klo 11.10 **Mäntsälän rullaava budjetointi** / Riitta Samola, Mäntsälän kunta

klo 11.30 **Kirjanpitolautakunnan hva- ja kuntajaoston päivitettyjä yleisohjeita** / Sari Korento

klo 11.50 **Asiaa taloustavarasta -haastevideo**

klo 11.55 **Näkemiin & seuraavan lähetyksen ajankohta** / Sanna Lehtonen

**KUNTA
LIITTO**

Kuntataloussyys: Talousarviovalmistelua ja paljon muuta!

Taloustorstai

19.10.2023

Sanna Lehtonen @SKlehtonen

Joensuun vuosi parh ylijäämä enemmän

RANTA Verohännä dessa – ve vuoden os

Joensuun kuluvan vu

21.8.2023 18:03

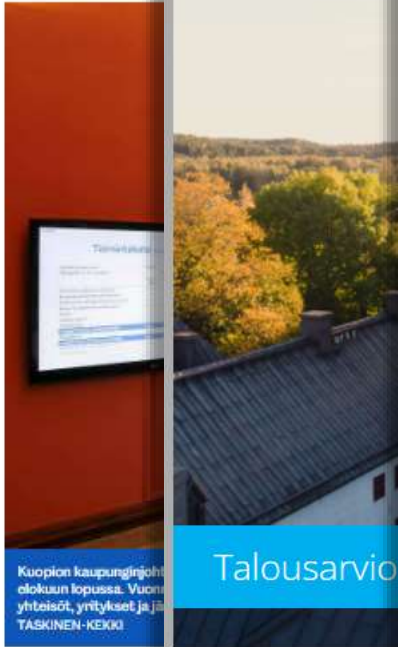
Marita Jalkanen

Keskikesän jälkee
talouskatsausta, j
kuntatalouteen

Etusivu / Paikalliset

Vuoden 2024
kaupungin ta

Kuopion kaupunginjohtaja Päivi Taskinen-Kekki on esittänyt kaupunginjohtajien kokouksessa lokakuun lopussa. Vuonna 2024 kaupungin talousarvioon on otettu huomioon yhteisöt, yritykset ja julkiset palvelut. (Kuva: Jari Taskinen-Kekki)

"Haluamme olla parhaimmillaan budjettiesityksessämme. Tämä on meidän tavoitteemme." Taskinen-Kekki sanoi kokouksessa.

Päivi Taskinen-Kekki
Elokuun 14.00

Talousarvio
taloudesta ei

Näin kiteytti elokuussa Kuopion kaupunginjohtaja Päivi Taskinen-Kekki vuoden 2024 talousarvioesityksensä.

– Aika napakoilla toimilla ja oikeilla valinnoilla meillä on erinomaiset edellytykset pitää huolta siitä, että valtuuston asettamat strategiset tavoitteet toteutuvat ja vähän ne ylitämmekin, hän luonnehti.

Kangasniemi
sopeut

Talouksessa taloustilanteessa on huolehdittava siitä, että kaupungin talous on vakaana. (Kuva: Jari Taskinen-Kekki)

Vaikka
kunnan

Kalevi Taskinen
4.10.2023 16:00

Suomen Kuntaliiton Kunnista Kunnista

Kunnat

Uusikaupunki joutuu talouttaan – henkilösopu- irtisanomisia ja loma- todennäköisinä

Uudenkaupungin kaupunginhallitus on käynnistänyt henkilösopu- ja yhteistoimintaneuvottelujen käynnistämistä. (Kuva: Linus Hoffman/Yle)

Sopeutustarve johtuu kaupungin tiedotteen mukaan epävarmuustekijöistä. Kuva: Linus Hoffman/Yle.

HEINIMAIJA HIRVONEN

26.9.16:54

Uusikaupunki käynnistää talouden sopeutustoimenpiteitä yhteistoimintaneuvottelut.

Sopeutustarve johtuu kaupungin tiedotteen mukaan kohdistuvista yleisistä epävarmuustekijöistä. Ennustetaan kääntyvän alijäämäiseksi vuodelle 2024.

Uudenkaupungin kaupunginhallitus käynnistää kokouksessaan.

Kokouksen Laura Kontu teki muutoksen, että kaupungin veroprosenttia voidaan nostaa prosenttiyksikköä vuosien 2024–2026 aikana. Veronkorotuksen määrää ei ollut rajattu.

TALOUS →

Jyväskylän kaupunginhallitus käynnisti koko henkilöstöä koskevan yhteistoimintamenettelyn

Jorma Ylönen

21.8.2023 klo 17:55

Jyväskylän kaupunginjohtajalla Timo Koivistolla on paljon pohdittavaa. Talouden tasapainottamisella tavoitellaan noin 40 miljoonan euron säästöjä vuosina 2024–2026. (Kuva: Petteri Kivimäki)

Jyväskylän kaupunginhallitus päätti maanantaina käynnistää koko henkilöstöä koskevan yhteistoimintamenettelyn. Taustalla on kaupungin talouden tasapainottaminen, jolla tavoitellaan noin 40 miljoonan euron säästöjä vuosina 2024–2026.

Mahdolliset toimenpiteet koskevat enintään 490 henkilöä. Toimenpiteillä tarkoitetaan mahdollisia osa-aikaistamisia, tehtävämuutoksia tai irtisanomisia.

**Edessä on odotettu
taantuma.**

**Sen syvyys ja pituus
ratkaisee, paljonko
kuntatalous kärsii.**

Valtiovarainministeriö | Finansministeriet

@VMuutiset

Talousennustemme lyhyesti:

- ◆ Tiedote: vm.fi/-/suomen-talouden-taloudellinen-katsaus
- ◆ Taloudellinen katsaus: urn.fi/URN:NBN:fi:urk:2023100910001
- ◆ Esitysmateriaali: vm.fi/documents/2023/10/09/2023100910001
- ◆ Tilaisuuden tallenne: youtu.be/10001
- ◆ Kuvat: vm.emmi.fi/I/Hv_BJvS

#Talous | #Talousennuste

1.19 ip. · 9. lokak. 2023 · 104 Näyttöä

3

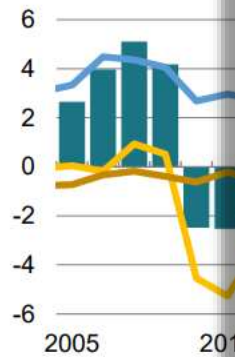
2

Suomen talouden kasvua odotetaan

- Suomen kun h vähe yksity
- Inflaa palka 1,2 p
- Inves vahvi brutto prose

Julkin huolin

Julkisyhteis suhteessa BKT:h

2005 2021

Yhteensä
Kuntahallint
Hyvinvointia

*Ml. hyvinvointialueha saakka

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Valikko

Orpon hall

suomi | svenska

Kuntatalousnäkömät heikkenemässä

valtiovarainministeriö

9.10.2023 14.32 TIEDOTE

KUNTATALOUS-OHJELMA

Kuntataloudessa on takana kolme vahvaa vuotta. Yleiseen talouskehitykseen liittyvä epävarmuus on kuitenkin kasvanut kuluneen vuoden aikana. Kuntien menot kasvavat hintojen noustessa ja lisäksi investointipaineet pysyvät mittavina. Kustannusten kehitykseen vaikuttaa etenkin kunta-alan ansiokehitys.

Kuntatalouden keskeiset tunnusluvut, kuten tilikauden tulos ja toiminnan ja investointien rahavirta, ovat kuntatalouden kehitysarvion mukaan tänä vuonna vahvoja. Verotuloja kertyy tänä vuonna osin edelleen sote-uudistusta edeltäneiden korkeampien kunnallisveroprosenttien ja jako-osuuksien mukaisesti. Käännö heikompaan on kuitenkin edessä talouskasvun vaimenemisen ja väliaikaisten korkeampien verotulokertymien loppuessa.

Hallitus pyrkii toimenpiteillään edesauttamaan kuntatalouden tasapainoa

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaan sisältyy niin kuntien tehtäviä ja rahoitusta lisääviä kuin vähentäviä toimenpiteitä. Uusiin ja laajeneviin valtionosuustehtäviin osoitetaan täysimääräinen rahoitus. Valtion toimenpiteiden yhteisvaikutus kuntatalouteen on vuonna 2024 hieman kuntataloutta

BKT:n muutos
+1,2 %
vuonna 2024

nista

nä kasvaa tänä
na läpi koko

ia tai yli vuosina

nä on syvä,
ntialueet tekevät
korjaavia toimia.

ämä
allishallinto) on
a vuonna 2027.

Erityisesti teollisuus sakkaa, usealla suuryrityksellä tulos on selvästi odotettua heikompi.

”Yritysten kuluvan vuoden ennakoita on pudotettu reilusti kesäkuusta alkaen, mikä on näkynyt heikompiina verotilityksinä.”

Kuntaliiton veroennustekehikko; Benjamin Strandberg 24.8.2023

Pääekonomistin palsta

Tervetuloa Kuntaliiton pääekonomisti Minna Punakallion palstalle! Tällä sivustolla käsittelemme ajankohtaisia talouteen liittyviä asioita. Mukana on myös keskeisiä diaesityksiä ja luentomateriaaleja.

Seuraa minua Twitterissä [@MinnaPunakallio](#)

Tuoreimmat kirjoitukset

Kuntien talusnäkökulma ei ole entisellään

16.10. Kuntatalouden ennuste heikentyi ja kuntakenttä on eriytyvässä voimakkaasti. Hallituksella ja kunnilla on ikäviä päätöksiä edessä. Lue pääekonomisti Minna Punakallion [uusin kirjoitus](#), joka käsittelee tuoreimpia kuntatalousnäkökulmia.

Timo Reinan blogi 9.10.

Yöpakkaset odottavat myös kuntataloutta

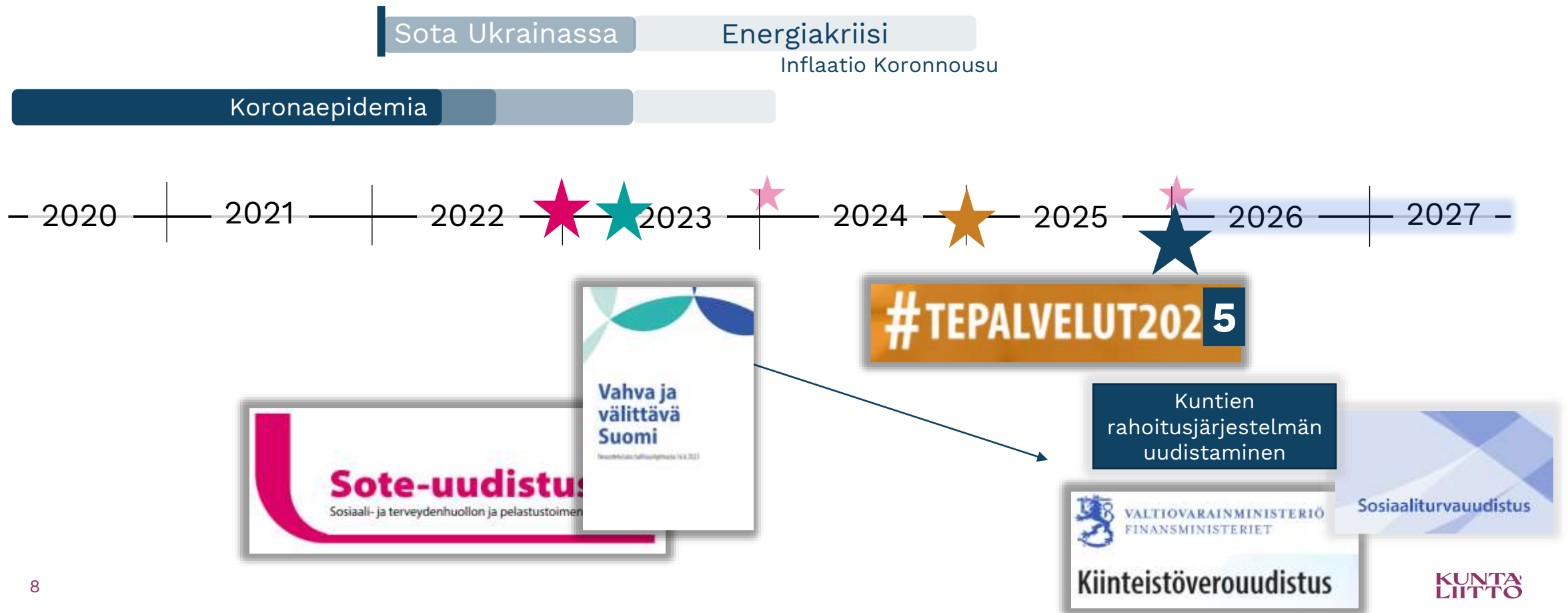

Tänään näki päivänvalon Orpon hallituksen ensimmäinen talousarvioesitys, julkisen talouden suunnitelma (ml. valtiontalouden kehukset 2024-2027) ja niitä syventävä [kuntatalousohjelma](#). Vaalikauden vaihdoksesta johtuen elämme jo yöpakkasten aikaa, ja niitä on näkyvissä myös kuntatalouden yllä.

Monet merkit viittaavat siihen, että kuntien talous heikkenee kuluvalta vuodelta selvästi jo ensi vuonna ja edelleen kohti kehyskauden loppua. Kuntatalousohjelman kehitysarviossa vuosikatteen arvioidaan putoavan 5,3 miljardista 3,7-3,9 miljardin euron tasolle ja tilikauden tuloksen 2,4 miljardista 0,7 miljardiin euroon. Tosin tänä vuonna kuntien tulopohjassa näkyvät vielä sote-uudistuksen myötä poikkeuksellisen suuret "verohännät" ja pois leikkautuvat valtionosuudet.

Suuret kriisit ja uudistukset muuttavat kuntataloutta

Muutosta muutoksen perään!

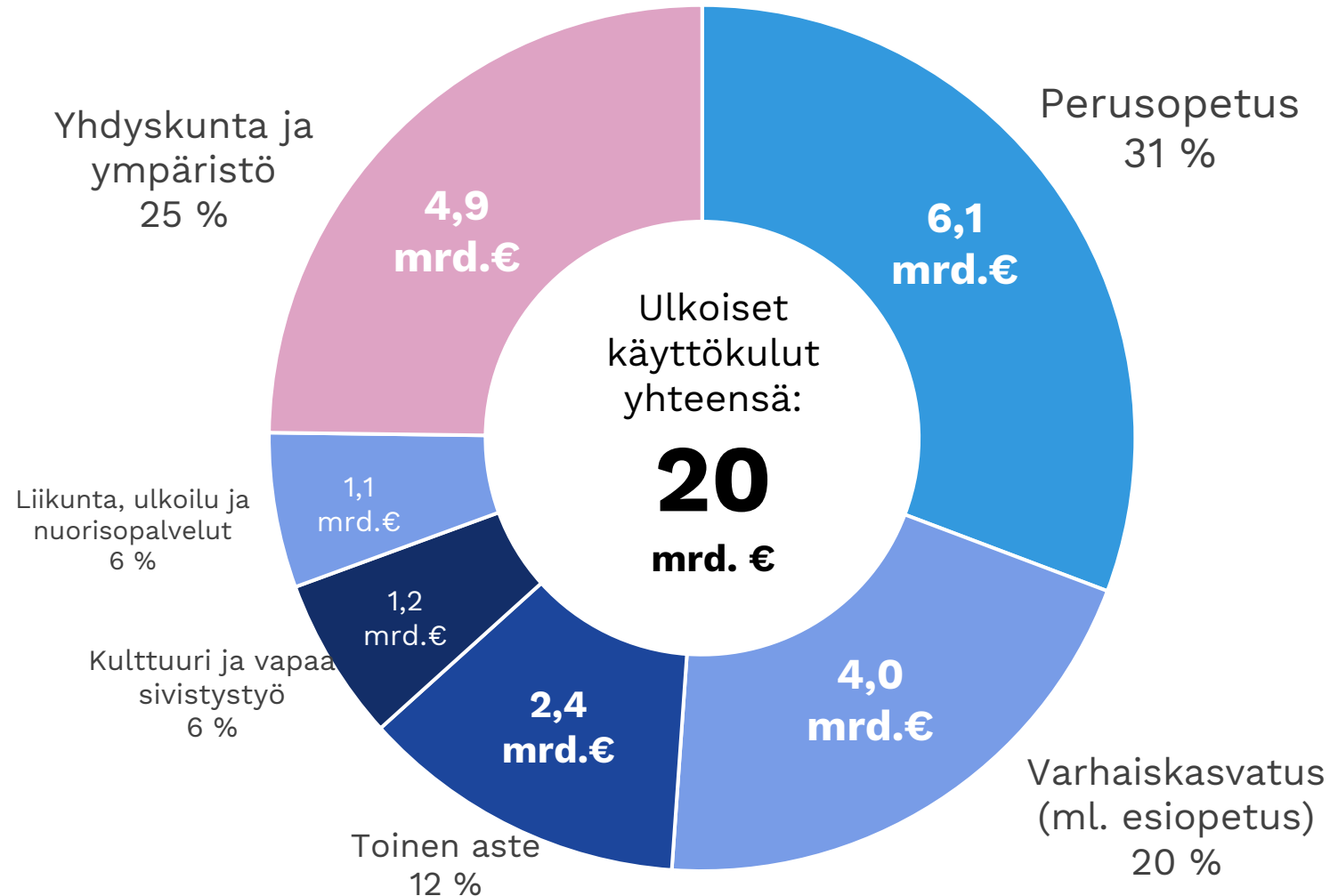

**Kuntien
menoista lähes
3/4 on
sivistystoimen
menoja.**

Uuden kunnan tehtävät 2023 →

Ulkoiset käyttökulut¹, mrd euroa

1) Ulkoiset käyttökulut kuvaavat parhaiten tehtävien volyymia. Ulkoiset käyttökulut eivät ota kantaa siihen millä toiminta rahoitetaan. Kuluissa on mukana myös asiakasmaksutuloilla ja ulkoisilla myyntituloilla rahoitettu toiminta.

”Ulkoisen”-sana viittaa siihen, etteivät luvut vääristy kuntasektorin välisistä sisäisistä ostoista. Luvuista on poistettu kuntien välisen yhteistoiminta-alueiden sekä kuntien ja kuntayhtymien väliset erät.

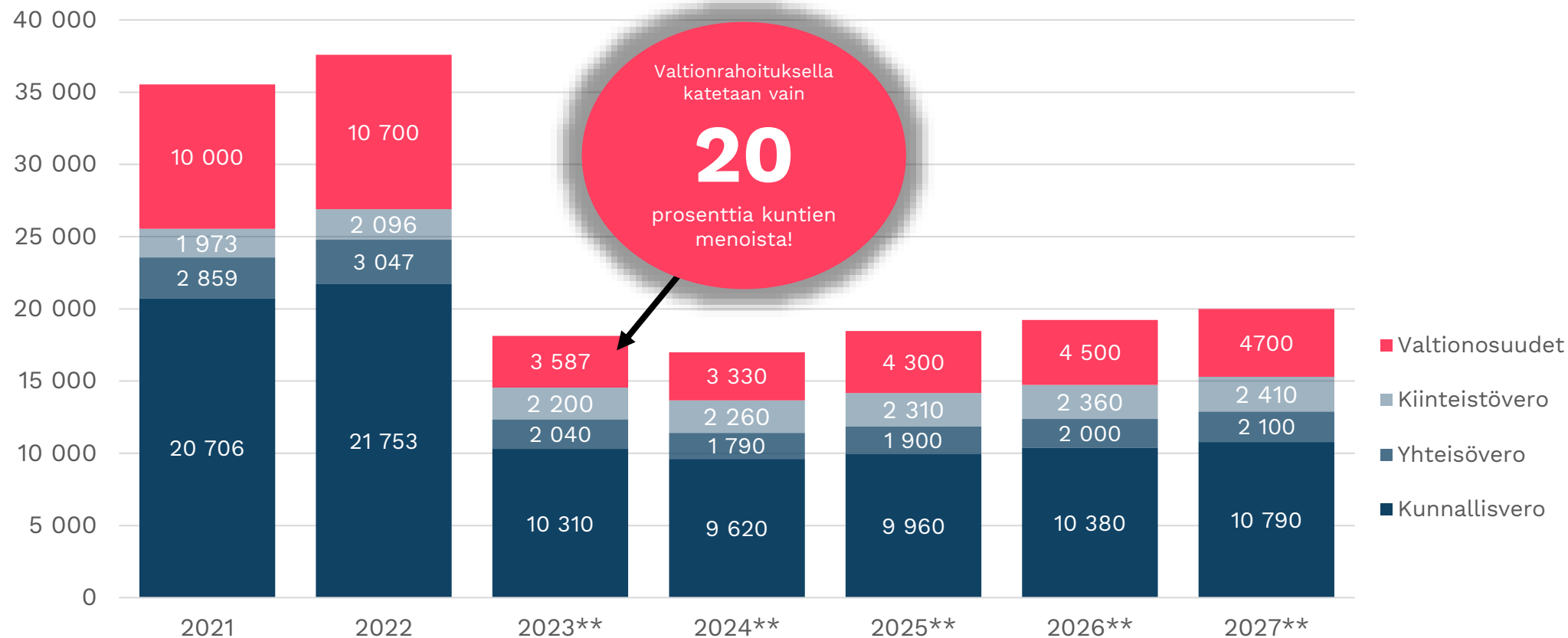
Käyttökulut sisältävä toimintakulujen lisäksi poistot ja arvonalentumiset sekä palveluille kohdenneet vyörytykset ja sisäiset erät.

**Verotulojen
turvaaminen on
kunnan kestävä
talouden perusta.**

Kuntien toiminnasta valtaosa, noin 80 % rahoitetaan kuntien omilla verotuloilla

Kuntien verorahoituksen jakautuminen, milj. euroa vuosina 2021-2027

Lähteet: Verotulot Kuntaliiton veroennustekehikko 8/23, valtionosuuslaskelmat 8/23 VM/KL

Tiistai 12.9.2023 Valma, Vilja

ILTALEHTI

Etusivu Uutiset Urheil

POLITIikka

Näistä asioi

Leikkuriin on määr

Valtiovarainministeri Ri

Mika Koskinen
Perjantai 25.8.2

Valtiovarainministeri
budjetista perjantai

Iltaalehti koosti hallit
maksujen korotukse

Kuntalehti

ETUSIVU →

Elli Aaltonen HS:ssä leikkauspäätökset toimeentulotuen s varmasti

Miettinen Ville

25.9.2023 klo 12:23

Elli Aaltonen toteaa Helsingin Sanomien haastattelussa, että helppo laatia kunnallinen vaikutusarvio etukäteen.

KUUNTELE

Kelan entinen pääjohtaja **Elli Aaltonen** sanoo Helsingin Sanomien haastattelussa, että Orpon, kok., hallituksen linjaukset perusturva- ja toimeentulotuen osalta ovat sellaisia, että yhä useampi suomalainen joutuu hakemaan toimeentulotukea.

Leikkaukset kohdistuvat mm. asumistukeen ja sosiaaliturvasta englannin kielen equity-sanan käyttöön, jota ei Suomessa anneta, ja josta annetaan niille, joilla on vähemmän.

D Demokraatti

VALIKKO ALUEET ARBETARBLADE

7.9.2023 10:50 · PÄIVITETTY: 7.9.2023 10:50

Hallituksen kaavailemat sosiaaliturvan leikkaukset uhkaavat kaatua kuntien taloutta noin 80-100 miljoonalla vuodessa

Joona Räsänen (sd.)

Hallituksen kaavailemat sosiaaliturvaetuksien leikkaukset heikentävät kuntien taloutta vuosittain 80-100 miljoonalla eurolla, tiedottaa Kuntaliitto

DEMOKRAATTI
Demokraatti

Kustannukset kohoavat liiton mukaan edelleen, jos etuudet työllistyvät uusiin työpaikkoihin, kuten hallitus olettaa.

Etusivu

Kaasuputkivaurio

Hamasin hyökkäys

Penttillve

Asuminen

Katso, paljonko tonttiveron nousu maksaa sinulle – ja paljonko se maksaa muualla Suomessa

Verojen kiristys koskisi 245:tä kuntaa ja kaikkia, jotka omistavat tontin tai asuvat taloyhtiön omistamalla tontilla. Voit katsoa arvion omista lisäkuluistasi jutussa olevasta koneesta.

Kuva: Matti Kurkela / Yle

ANNA POLO, JOEL KANERVA

22.9.8.02

Jaa

Suurimmassa osassa Suomea tontista maksettava kiinteistövero nousee ensi vuonna, jos lakiesitys menee läpi.

Esimerkiksi 100 000 euron arvoisen tontin vero nousee Helsingissä nykyisestä 930 eurosta 1300 euroon eli 370 euroa vuodessa, Espoossa 300 euroa vuodessa ja Oulussa 150 euroa vuodessa.

Alla olevasta koneesta voit katsoa arvion siitä, paljonko lakimuutos vaikuttaisi tontista maksettavaan veroon eri kunnissa ja erilaisilla tonteilla.

Kokeile, miten tonttivero voi nousta esimerkkitaapauksissa

KUNTA LIITTO

TALOUS →

VM käynnistää arviointimenettelyn Pertunmaan ja Lemmin kanssa vaikean taloustilanteen vuoksi

Miettinen Ville

26.9.2023 klo 18:46

Pertunmaan kunnan kohdalla arviointimenettely aloitetaan alusta kuntakentän muuoksen vuoksi. Kuva: Pixabay

Valtiovarainministeriö tiedottaa käynnistävänsä Pertunmaan ja Lemmin kuntien arviointimenettelyn niiden vaikean taloustilanteen vuoksi.

Käytännössä arviointimenettelyn alkajaisiksi valtio ja kunnat selvittävät yhteistyössä, pystyvätkö kunnat turvaamaan asukkaidensa lakisääteiset palvelut. Tämän jälkeen valtiovarainministeriö päättää, aloitetaanko myös kuntaliitosten tarpeellisuuden selvittäminen.

 VALTIOVARAINMINISTERIÖ / FI / VASTUUALUEET / KUNTA-ASIAKAS / KUNTATALOUS / VALTIONOSUUDET JA KOTIKUNTAKORVAUKSET
/ HARKINNANVARAINEN VALTIONOSUUDEN KOROTUS

Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 27 §:n mukaan kunnan valtionosuutta voidaan korottaa hakemuksesta harkinnanvaraisesti valtion talousarvion rajoissa, jos kunta ensisijaisesti poikkeuksellisten tai tilapäisten kunnallistaloudellisten vaikeuksien vuoksi on lisätyn taloudellisen tuen tarpeessa. Taloudellisen tuen tarpeeseen vaikuttavina seikkoina otetaan huomioon myös paikalliset erityisolosuhteet.

Valtionosuuden korotuksen myöntämisen ehtona on, että kunta on hyväksynyt suunnitelman taloutensa tasapainottamiseksi toteutettavista toimenpiteistä. Suunnitelma tulee liittää valtionosuuden korotusta koskevaan hakemukseen. Valtionosuuden korotuksen myöntämiselle ja käytölle voidaan asettaa myös muita kunnan talouteen liittyviä ehtoja.

Vuoden 2023 haun tiedot

- Korotukseen on käytettävissä enintään 10 miljoonaa euroa
- Hakukirje ja -lomake kuntiin 26.9.2023
- Hakuaikaa 17.10.2023 klo 16.15 asti
- Päätösten tavoiteaikataulu marraskuu
- Maksatukset saajille loppuvuoden aikana

[Hakukirje](#) PDF: 129kB ja [hakulomake](#) PDF: 139kB

[Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 618/2021 \(27 §\)](#)

Ajankohtaista

Valtiovarainministeriö avaa harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen haun vaikeassa taloustilanteessa olevien kuntien tukemiseksi

VM TIEDOTE 26.9.2023 15.54

Neljänneksistä sadasosien kautta kymmenyksien tarkkuuteen

Vuodesta 2024 alkaen kunnallisveroprosentti pyristetään kymmenyksen tarkkuuteen

2023

Kunta itsenäisesti päättää tulovero- ts. kunnallisveroprosentistaan 0,10-prosenttiyksikön tarkkuudella.

Kunnan tulee ilmoittaa kaikki veroprosenttinsa Verohallinnolle viimeistään 17. päivänä marraskuuta.

2024

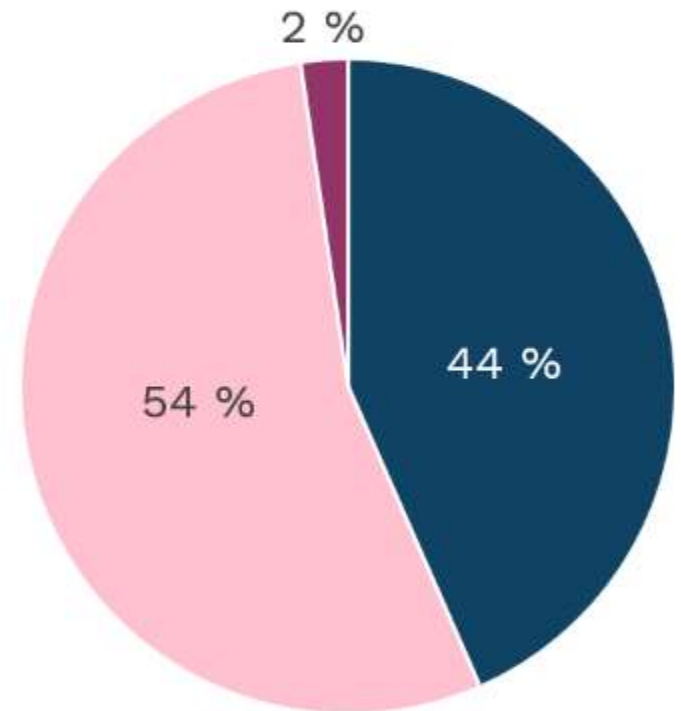
Kuntaliiton Talousbarometri 19.9.2023

Kuntakentällä veroprosentin korotuspaine jo vuodelle 2024

- Kuntien talousjohtajat ennakoivat Kuntaliiton Talousbarometrissä **kuntien talousnäkömien jyrkkää heikentymistä**.
- Vain reilu kolmannes arvioi kunnan talouden tilan keskimääräiseksi tai keskimääräistä selvästi vahvemmaksi, kun arvioidaan kunnan talouden tilaa 12 kuukauden kuluttua.
- **Kunnallisveroprosentin nousupaineesta** raportoi reilut 40 prosenttia talousjohtajista.

Kunnallisveroprosentissa

- Nousupainetta (44 %)
- Pysyy ennallaan (54 %)
- Laskupainetta (2 %)

Tiedotteet ja uutiset

Kolumnit

Puheet

Päätökset

Uutiskirjeet

Tapahtumat

Ajankohtaiset teemat

VM sosiaalisessa mediassa

Tilaa aineistoja

Kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmää uudistetaan

valtiovarainministeriö
31.8.2023 13.48 TIEDOTE

Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen on asettanut kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistuksen valmistelua varten valmisteluryhmän toimikaudelle 31.8.2023-31.12.2025. Tavoitteena on uudistaa peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmä hallitusohjelman linjausten mukaisesti sekä lisätä järjestelmän ymmärrettävyyttä ja läpinäkyvyyttä. Työryhmän puheenjohtajana toimii ylijohtaja Jani Pitkäniemi valtiovarainministeriöstä.

Työryhmän tehtävänä on arvioida kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän kehittämistarpeita suhteessa kuntien tehtäviin. Kunnilla on uusi rooli peruspalvelujen järjestämisessä, kun sosiaali- ja terveys- sekä pelastuspalvelujen järjestäminen on siirtynyt hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta ja vastaavasti työ- ja elinkeinopalvelut siirtyvät kunnille vuoden 2025 alusta.

Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen kuvaa uudistusta erittäin merkittäväksi asiaksi kunnille. "Kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus uudistetaan vastaamaan kuntien uutta roolia peruspalvelujen järjestämisessä. Uudistuksen tavoitteena on varmistaa eri kokoisten

VM
31.8.

Kuntien mukaanotto valmisteluun

+ käsittelyt Kuntaliiton verkostoissa
- Sanna ja Olli käytettävissä! 😊

Valmisteluryhmän kokoukset

Taloustraportoinnista pari asiaa

Aura-käsikirja

- Aura-käsikirja päivitetty 20.9.2023
- Poistettu sote-asiat
- Tiivistetty ja selkeytetty
- <https://www.valtiokonttori.fi/maaraykset-ja-ohjeet/kuntien-ja-kuntayhtymien-automaattisen-taloustraportoinnin-kasikirja-aura/>

Aamukahvitilaisuudet

- Raportoinnin aamukahvitilaisuudet kunnille ja kuntayhtymille
- Noin kerran kuukaudessa Valtiokonttorin Teams-tilaisuutena
- <https://www.valtiokonttori.fi/yleinen/aamukahvitilaisuudet-kunnille-hyvinvointialueille-seka-jarjestelmatoimittajille-ja-palvelukeskuksille-artikkeli/>

Valtiokonttorin terveisiä

Raportointikysely

- Valtiokonttori toteuttaa kuntien ja hyvinvointialueiden talousraportoinnin yhteyshenkilöille **kyselyn** talousraportoinnin automatisoinnista ja muista ajankohtaisista talousraportointiin liittyvistä asioista. Yhteyshenkilöt saavat lisätietoa ja linkin kyselyyn sähköpostitse.

Selvitys valmistunut

- Valtiokonttori on toteuttanut **Tiedolla johtamisen tila kunnissa -selvityksen**, johon osallistui 11 kuntaa ja kaupunkia eri puolilta Suomea. Selvitykseen on mahdollista tutustua Valtiokonttorin verkkosivuilla.
- [Valtiokonttorin selvitys](#)

Varhaiskasvatus

- **Henkilöstöpula;** Vaikka aloituspaikkoja lisätään on todennäköistä että henkilöstörakenne 2030 mennessä jää toteutumatta.
- Varhaiskasvatukseen **osallistuminen ja osallistumisasteen nostaminen:**
 - varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä on koronavuosien jälkeen kasvussa. Ikäluokkien pientymisestä huolimatta on todennäköistä, että varhaiskasvatukseen osallistuu lapsia aiempaa enemmän.
 - Vuoden 2022 osalta erityisesti alle kolmevuotiaiden määrä kasvoi merkittävästi.
- Osallistumisen lisääminen ja kelpoisen henkilöstön riittävyys?
- Normipurkuun sekä kokeiluohjelmaan toimenpide-ehdotuksia, jolla **lisätään varhaiskasvatuksen järjestämisen joustavuutta** (esim lapsikohtaisten suunnitelmien tekemisen keventäminen)
- Tilapäistä suojelua hakevien tai saavien, kansainvälistä suojelua hakevien taikka ilman oleskeluoikeutta olevien lasten varhaiskasvatuksen järjestämiseen ei ole varattu rahoitusta v. 2024, varhaiskasvatuslain 6 § perusteella kunnan on todennäköisesti palvelu järjestettävä, joten vaarana on, että kaikki kustannukset jäävät kunnan kustannettavaksi.

Esi- ja perusopetus

- Talousarvioesityksessä huomioidaan edellisen hallituskauden lakimuutosten toimeenpano. Kuntien peruspalveluiden valtionosuuksia kasvattaa mm. perusopetuksen oppilaan poissaolojen seurannan tehostaminen (Perusopetuslaki 26 §), sekä B1-kielen opetuksen lisääminen 1 vvt 1.8.2024 alkaen.
 - Pakollisen B1-kielen rahoituksen riittävyttä seurattava, koska rahoitustason laskennassa ei huomioitu koko ikäluokkaa.
- **Talousarvioesitys antaa tässä vaiheessa vielä niukasti tietoa, miten hallituksen panostukset perusopetukseen realisoituvat.** Pidämme tärkeänä lähtökohtana, että panostukset toteutetaan ensisijaisesti perusrahoitusta vahvistamalla.
 - 65,2 M€ erillispanostus vuonna 2024 kohdentuu rahoituslain 44 a §:n perusteella jaettavaan **varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetuksen ns. tasa-arvorahoitukseen.** Epäselvää miten rahoitus jakaantuu varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetuksen kesken. **Osa kunnista ei tule hyötymään valtionavustuksesta.**
- Esi- ja perusopetuksen oppilasmäärät tulevat laskemaan merkittävästi seuraavina vuosina alhaisen syntyvyyden myötä. Palveluiden saatavuuteen ja saavutettavuuteen kiinnitettävä huomiota.

Toisen asteen koulutus

Lukiokoulutus

- Esitys sisältää valtion yli sadan miljoonan euron leikkauksen lukiokoulutuksen rahoitukseen: leikkuri eli **rahoituslain 23 b § poistettava**.
- Esitys sisältää 1,46 milj. euron lisäleikkauksen lukiokoulutuksen rahoitukseen (oppivelvollisuuden laajentaminen): **oppivelvollisuus uudistuksen rahoitus palautettava eduskunnan hyväksymälle tasolle**.

Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistus:

- Rahoitusjärjestelmä turvaa oppivelvollisuuskoulutuksen järjestämisedellytykset ja tutkinnon suorittamisen sekä mahdollistaa riittävien jatko-opintovalmiuksien antamisen
- Rahoitusjärjestelmä kannustaa jatkuvan oppimisen suuntaamisen koulutustasoa nostavaan tai työmarkkina-asemaa parantavaan koulutukseen sekä tutkinnon osien tarjoamiseen.
- **Oppimisen tuen järjestelmän kehittämiseen ja käyttöönottoon** ammatillisessa koulutuksessa ja lukiokoulutuksessa kohdennetaan **5 milj. euroa vuonna 2024 sekä vuodesta 2025 alkaen 10 milj. euroa** vuosittain. Kuntaliitto pitää hyvänä, että vuodesta 2025 alkaen lisärahoitus tuotaisiin osaksi ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen valtionosuusrahoitusta, kuten syksyn 2023 Kuntatalousohjelmassa 2024–2027 todetaan.

Vapaa-ajan palvelut

- Suomi Liikkeelle-ohjelmalle selkeä tarve
- Kunnat tuottavat valtaosan liikkumista ja liikuntaa tukevasta infrasta (arjen liikkumisympäristöt, liikuntapaikat, liikuntapalvelut)
- Rahoituksen kohdentumisesta mm. kuntien toimintaan ei ole selkeitä kirjauksia, joten arviointi
- Kulttuurin valtionavustusten leikkaukset kohdistuvat mm. Kuntien kulttuuritoimintaan
- Nuorten syrjäytymisen ehkäisy on huomioitu hallitusohjelmassa, mutta määrärahojen tasolla tavoitteiden saavuttaminen yhdessä mm. sosiaaliturvaan aiheutuvien leikkausten kanssa aiheuttavat huolta.
- Valtionavustusten leikkaukset vaikuttavat laajasti kuntien yhteistyökumppanien (ennen kaikkea järjestöt) toimintaedellytyksiin, mutta osin myös suoraan kuntien rahoitukseen

Vapaa sivistystyö

- Leikkaukset merkittäviä etenkin kansalaisopistoihin (-12,5 milj.)
- Määrärahalleikkaus ristiriidassa talousarviossa sisällöllisiin tavoitteisiin, vaikka sinällään hallitusohjelman mukainen kirjaus
- Vähentää joko kurssien määrää, mikä jatkossa edelleen vaikuttaa tuntiperustaiseen rahoitukseen tai nostaa kurssimaksuja käyttäjille
- Heikentää etenkin pienituloisten tai työvoiman ulkopuolella olevien mahdollisuuksia osallistumiseen ja pienentää harrastusmahdollisuuksia myös esim pienissä kunnissa

Kiitos!

Sanna Lehtonen

Kuntatalousasioiden johtaja
Elinvoima ja talous -yksikkö
Suomen Kuntaliitto ry
Toinen linja 14, 00530 Helsinki
+358 9 771 2079, +358 50 575 9090
Twitter: @SKlehtonen
Sanna.Lehtonen@kuntaliitto.fi
www.kuntaliitto.fi

TE-uudistuksen ajankohtaiset raha-asiat

Taloustorstai 19.10

Mikko Mehtonen @mikkomeh

RED - FF0017	58,00%
GREEN - TEFF00	78,45%
BLUE - 0025FF	22,87%

Milloin TE-laskelmat julkaistaan?

TE-laskelmainfo 8.11.

Kuntaliiton infotilaisuus / Kunta-tv web-lähetys

<https://www.kuntaliitto.fi/talous-ja-elinvoima/tyollisyys/te-palvelut-2024-uudistus/infotilaisuudet>

Rahaa muutuskuluihin: 34 miljoonaa

Valtion budjettiin tehty varaus

Uusin blogi julkaistu

Lisääkö TE-uudistus kuntatalouden suhdanneriskiä?

<https://www.kuntaliitto.fi/blogi/2023/lisaa-ko-te-uudistus-kuntatalouden-suhdanneriskia>

🕒 tiistai 10.10.2023

Huomisen talous: TE-uudistus ja kuntien muuttuvat tehtävät

PODCAST

KUNTARAOITUS

PÄAEKONOMISTI

**HUOMISEN
TALOUS**
Kuntarahoitus

Puheen porinaa syysiltoihin:

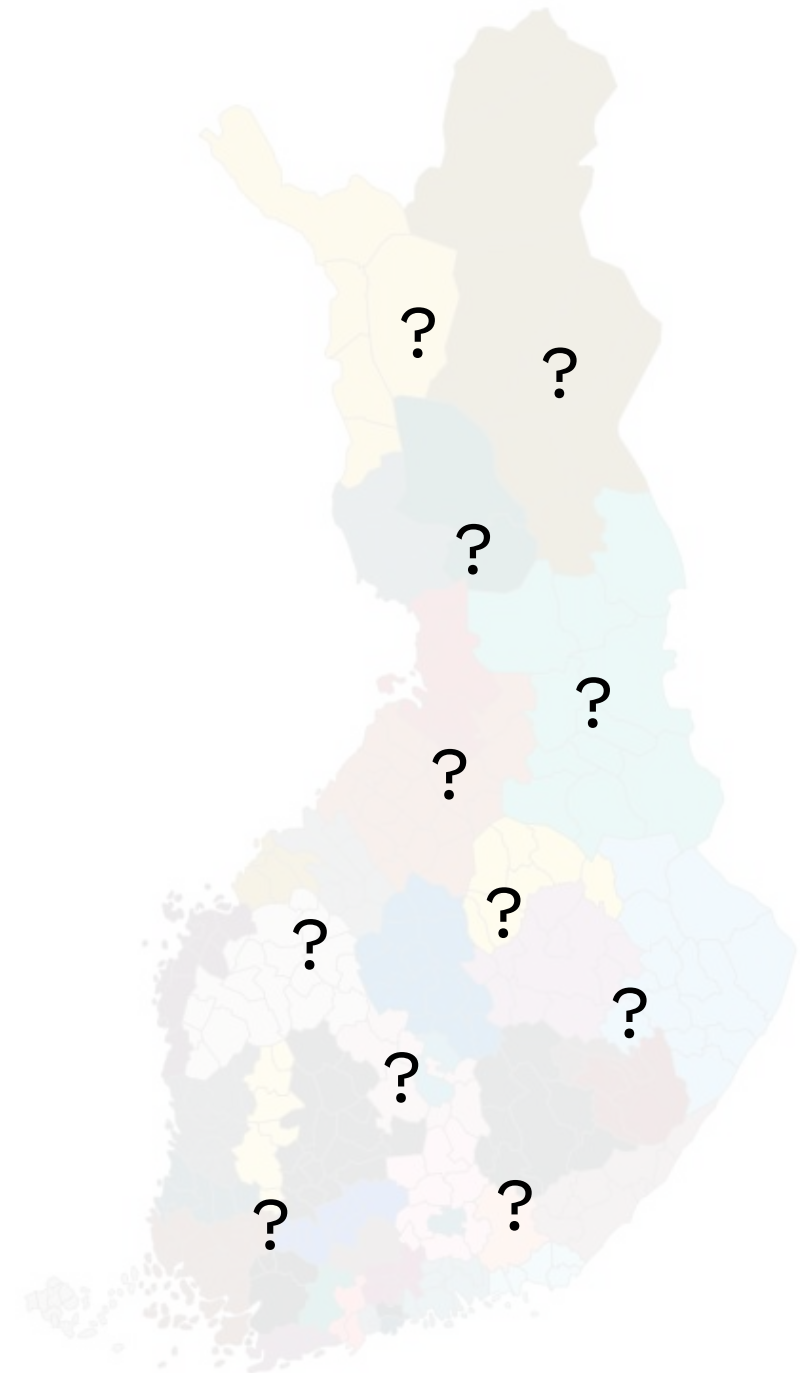
Huomisen talous -podcast

<https://www.kuntarahoitus.fi/ajankohtaista/huomisen-talous-te-uudistus-ja-kuntien-muuttuvat-tehtavat/>

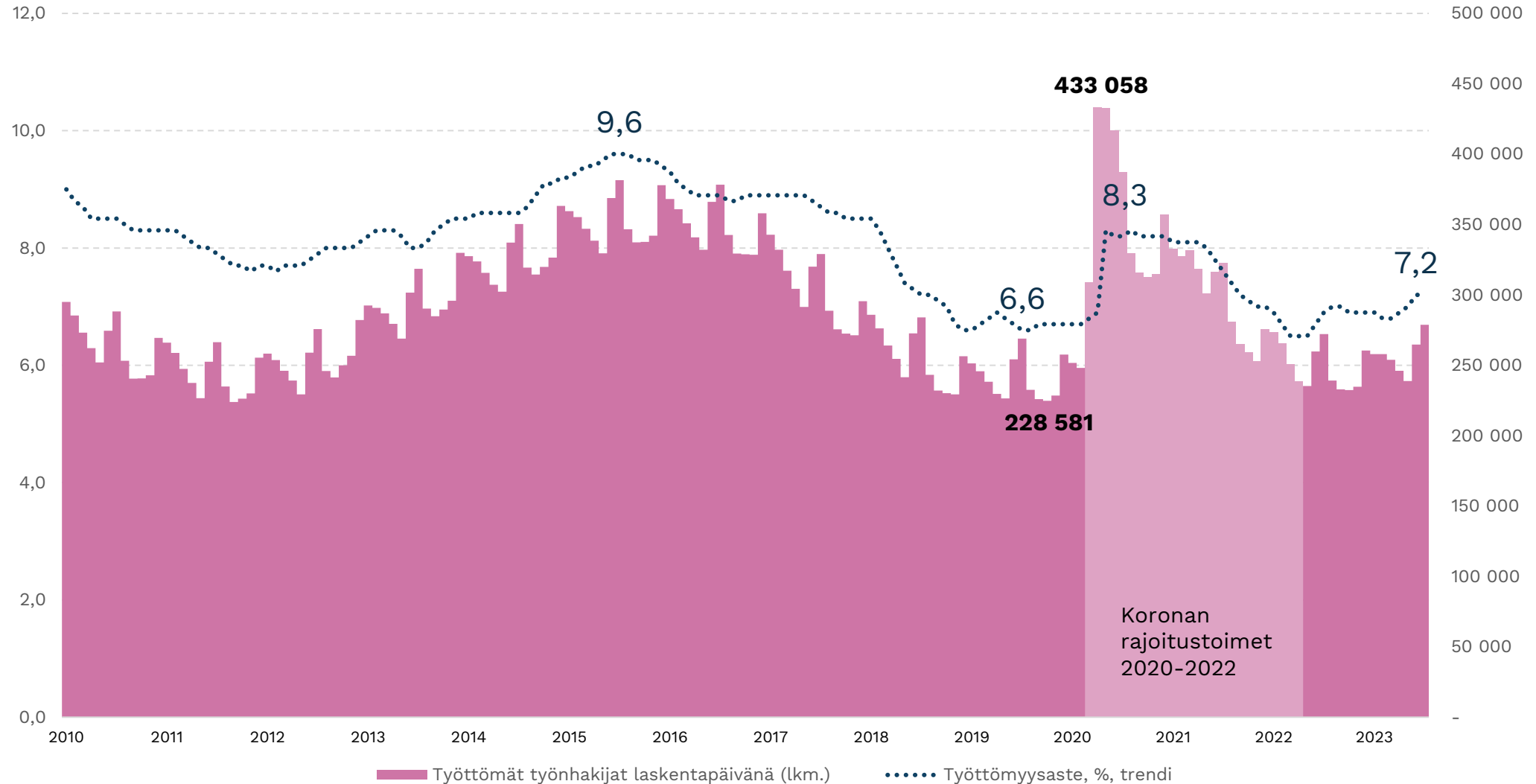
Työllisyysalueet muodostuvat

- Näillä näkymin 45 aluetta
- Yhteistoiminta vastuukuntamallilla
 - Tiedossa vain yksi kuntayhtymä
- Muutama keskuskaupungin ympärille muodostunut alue
- Kuusi kunta järjestämässä itse

Suhdanneherkkyys

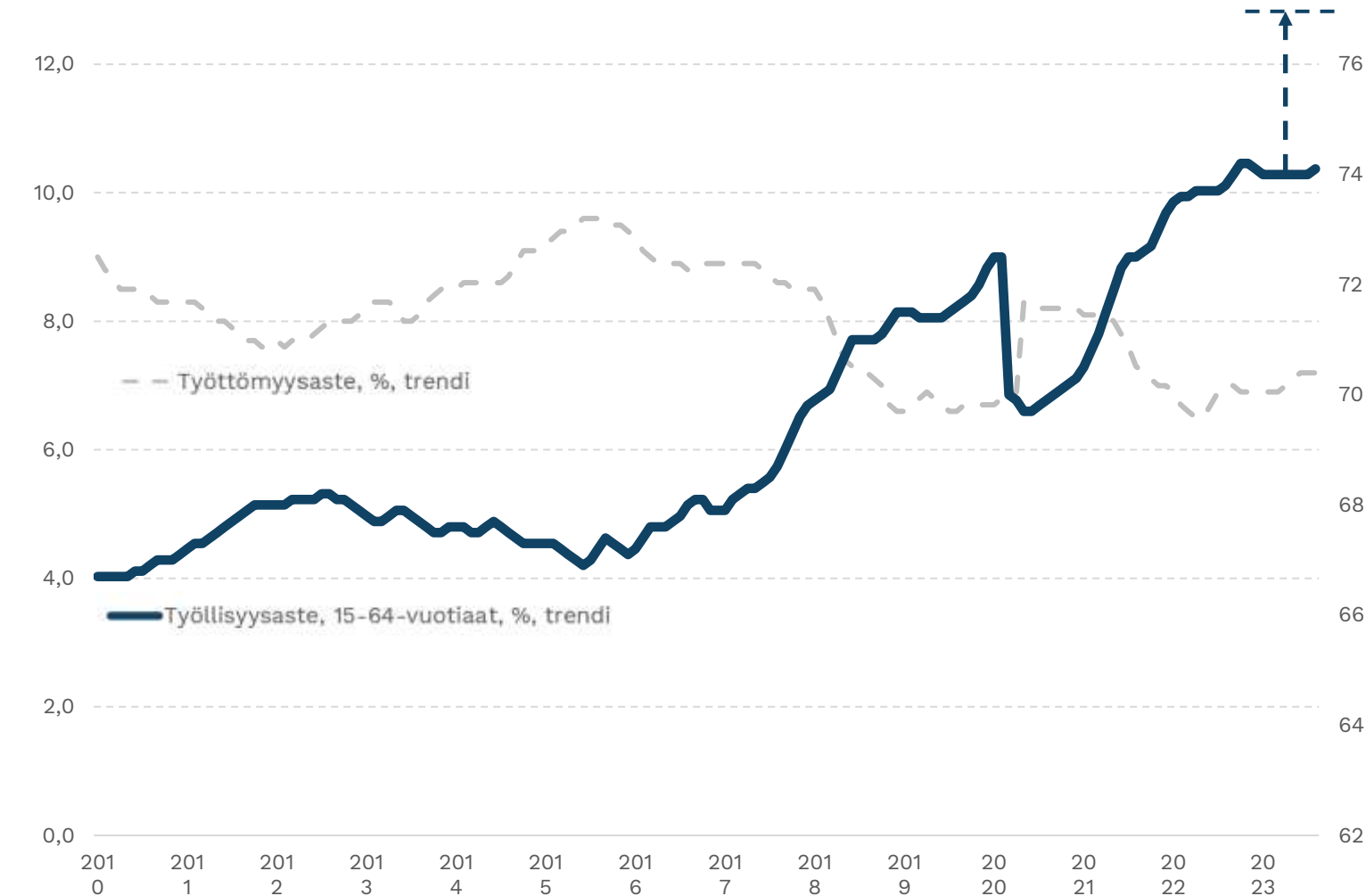
Työttömät työnhakijat, työttömyysaste

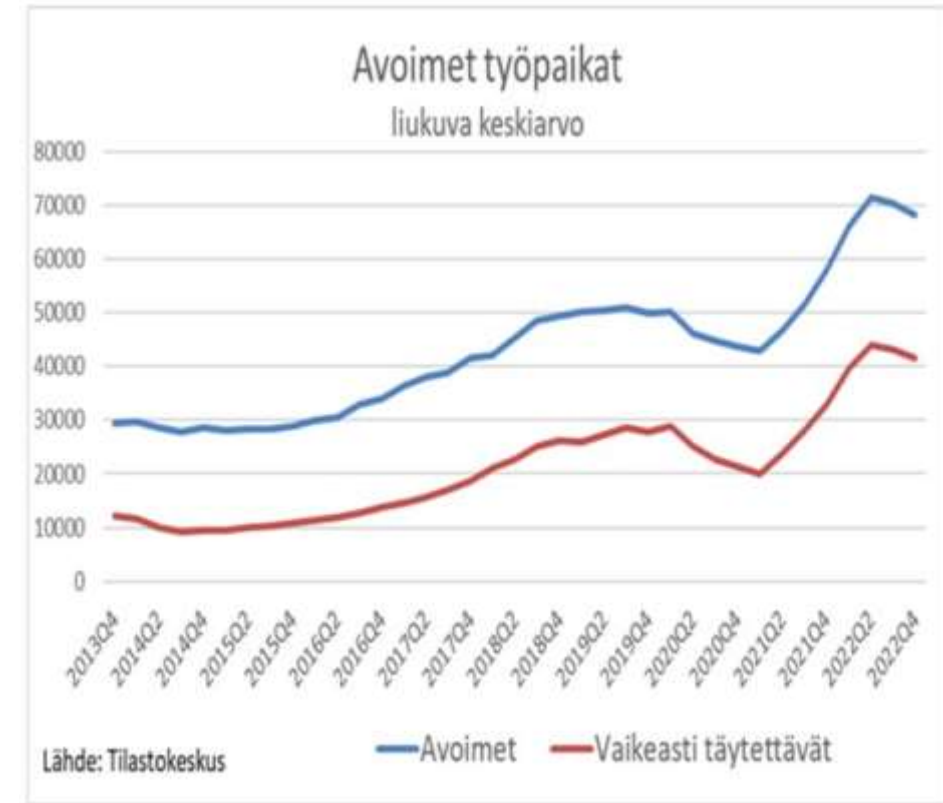
Työllisyys- ja työttömyysaste

Trendisarja, %

Lähde: Tilastokeskus

Lähde: Tilastokeskus

TE2024 yleiset tavoitteet

- **Uusi palvelurakenne**
 - ..joka edistää nopeaa työllistymistä ja lisää vaikuttavuutta
- **Palvelut lähemmäksi asiakkaita**
 - Työllisyys-, koulutus- sekä elinkeinopalvelut saman järjestäjän vastuulla
- **Kannustava rahoitusmalli**
 - Taloudelliset kannustimet työllisyyden edistämiseen

Kunnat elinvoiman tekijöinä

Suomeen tulossa ”kaikkien aikojen investointibuumi” – Katso kartasta, miten kymmenien miljardilla maata

25.4.2023 09:45 | päivitetty 25.4.2023 15:00

Vihreä aalto tulee. Uusiutuvan energian investoinnit tuovat toisiltaan megaluokan kasvua. Valtaosa investoinneista on miljardiluokan tehdashankkeita.

Perustukset. Tuulivoiman valtavan nopea lisääminen on tuonut teollisille investoinneille. Kuvassa tuulivoimalan perustusten rakentamista.

Talous | Talouden murros

Suomeen vyöryy historiallinen investointiaalto – katso, mistä hyötyvistä alueista

Suomeen on suunnitteilla yli 140 miljardin euron siirtymän investointeja. Mitä ne ovat ja mistä hyötyvät?

Aurinkovoima, biokaasureaktorit ja tuulivoima ovat esillä investoinneissa. KUVA: ANNA VALLI / AAMULEHTI, JOHANNA VUORI / AAMULEHTI

Päivän lehti 13.10.2023 | Investoinnit

Vihreän siirtymän investointihankkeita jo yli 200 miljardin edestä, vasta kahdeksan miljardia varmasti toteumassa

Elinkeinoelämän keskusliiton keräämien tietojen mukaan vihreään siirtymään liittyvien investointihankkeiden yhteissumma on noussut jo 203 miljardiin euroon. Valtaosa hankkeista on maa- ja merituulivoimaa.

Kiitos.

www.kuntaliitto.fi

Kuntaliiton lokakuun veroennustekehikko

Taloustorstai 19.10.2023

Benjamin Strandberg, @bestrandb

Sosiaalivakuutusmaksujen pienentyminen lieventää kunnallisverotulojen negatiivista muutosta

KUNNALLISVERON VEROPOHJA		KOKO MAA , Milj. €				
ANSIOTULOT	2023**	2024**	2025**	2026**	2027**	
Palkkatulot yhteensä	108 400	112 200	116 000	119 900	123 900	
<i>Muutos %</i>	4,9	3,5	3,4	3,4	3,3	
Työttömyysturva	3 880	3 230	3 030	2 920	2 870	
<i>Muutos %</i>	6,6	-16,8	-6,2	-3,6	-1,7	
VÄHENNYKSET		2023**	2024**	2025**	2026**	2027**
Palkansaajan vak.maksut	10 650	9 710	10 180	10 490	10 810	
<i>% palkoista</i>	9,8	8,7	8,8	8,7	8,7	
Vähennetyt matkakustan.	1 920	1 420	1 420	1 420	1 420	
Ansiotulo - vähennykset	124 610	131 670	136 320	141 610	146 930	
<i>Muutos %</i>	5,1	5,7	3,5	3,9	3,8	

MAKSETTAVA KUNNALLISVERO		KOKO MAA , Milj. €				
VEROVUOSI	2023**	2024**	2025**	2026**	2027**	
MAKSETTAVA VERO	9 070	9 580	9 930	10 320	10 720	
<i>Muutos %</i>	-58,4	5,6	3,7	3,9	3,9	

- Arvioidut ansiotulot pienenevät elokuusta heikompien työllisyys-näkymien ja mittavien sosiaaliturvaetuuksien leikkausten takia.
 - Heikentynyt tulokehitys 2023-2024 vähentää kunnallisveroa noin 130 miljoonalla eurolla ensi vuonna.
 - Sosiaalivakuutusmaksujen (työttömyysvakuutus- ja päivärahamaksujen) alentaminen vastaavasti nostaa kunnallisveroa noin 80 miljoonalla eurolla.
 - Nettovaikutus maksettavaan kunnallisveroon 2024 noin -40 miljoonaa euroa vrt. elokuun arvioon. Vuodesta 2025 eteenpäin ero vajaa -100 miljoonaa euroa/verovuosi.

**Arvioitu tilitettävä kunnallisvero
2023 ja 2024 muuttui hyvin vähän
elokuun arviosta.**

**Vuosina 2025-2027 keskimäärin
vajaa 80 miljoonaa euroa vähemmän
per vuosi.**

Sosiaalivakuutusmaksujen pienentyminen lieventää myös yhteisöverotulojen negatiivista muutosta

- Työttömyysvakuutus- ja päivärahamaksujen alentaminen nostaa myös yhteisöveron tuottoa, vuositasolla arviolta vajaalla 30 miljoonalla eurolla.
- Kesäkuusta alkanut yhteisöveron verovuoden 2023 ennakkoverojen heikko kehitys on jatkunut syyskuun loppuun asti.
 - Loppuvuoden kehitys ei näillä näkymin näytä merkittäviä piristymisen merkkejä.
 - Näin ollen laskimme kuluvan vuoden maksuunpano- ja tilitysennustetta elokuusta hieman lisää.

MAKSETTAVA YHTEISÖVERO		KOKO MAA , Milj.€				
VEROVUOSI	2023**	2024**	2025**	2026**	2027**	
VEROTETTAVA TULO	37 800	39 200	41 100	43 900	45 700	
<i>Muutos %</i>	-5,6	3,7	4,8	6,8	4,1	
<i>Yhteisöveroprosentti</i>	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	
MAKSETTAVA YHTEISÖVERO	7 560	7 840	8 220	8 780	9 140	
<i>Kuntaryhmän osuus</i>	0,2391	0,2369	0,2369	0,2292	0,2306	
KUNTIEN OSUUS YHT.VEROSTA	1 810	1 860	1 950	2 010	2 110	
<i>Muutos %</i>	-33,0	2,8	4,8	3,1	5,0	
YHTEISÖVERON TILITYKSET						
TILIVUOSI	2023**	2024**	2025**	2026**	2027**	
Verovuodelta 2023	1 200	430	20	0	0	
Verovuodelta 2024	80	1 270	480	20	0	
Verovuodelta 2025		70	1 360	490	20	
Verovuodelta 2026			70	1 400	510	
Verovuodelta 2027				60	1 470	
Verovuodelta 2028					60	
TILITYKSET YHTEENSÄ	2 000	1 800	1 930	1 970	2 060	
<i>Muutos %</i>	-34,4	-10,0	7,2	2,1	4,6	

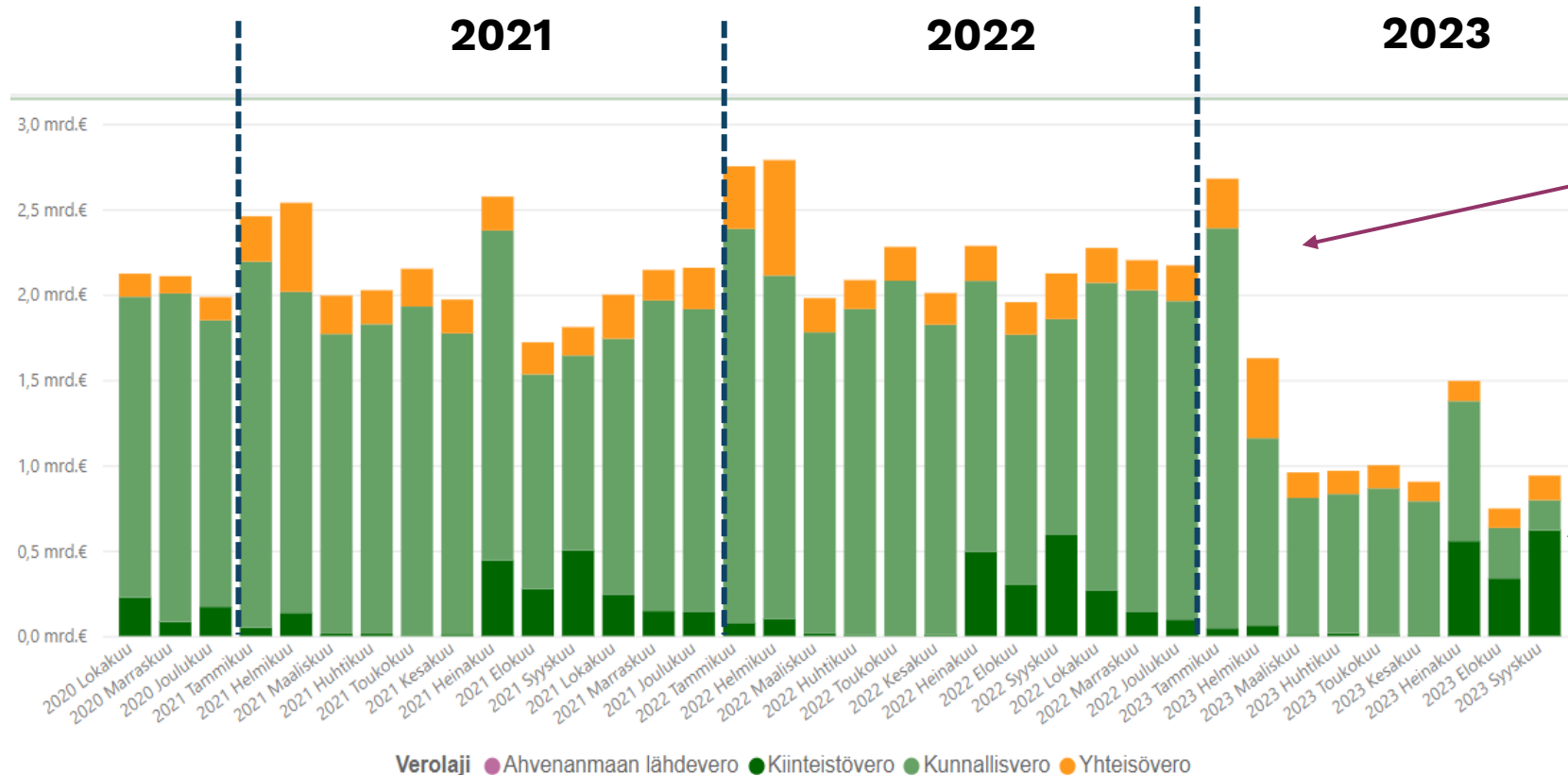
Maapohjan uusi esitetty veroprosentti nostaa arvioidun verotilityksen yhteensä 2024

- Kiinteistöveroennusteessa huomioitiin hallituksen esityksessä esitetty maapohjan eriytetty kiinteistöveroprosentti, jonka alarajaksi on esitetty 1,30 %.
 - Ehdotettu muutos nostaa kiinteistöveron maksettavaa ja tilitettävää veroa ensi vuodesta alkaen noin 100 miljoonalla eurolla per vuosi.
 - Koko maan ja kuntakohtaisissa kehikoissa maapohja eriytetty yleisestä jossa huomioitu uusi alaraja 1,30 %.
- Vuosina 2025-2027 verotulot yhteensä muuttuva hyvin vähän elokuun arviosta.
 - Kunnallisverotulot pienenevät, samalla kun kiinteistöverotulot nousevat.

KUNTIEN VEROTULOT YHTEENSÄ				KOKO MAA , Milj.€		
TILIVUOSI	2022	2023**	2024**	2025**	2026**	2027**
Verolaji						
Kunnallisvero	21 753	10 290	9 610	9 890	10 300	10 710
<i>Muutos %</i>	5,1	-52,7	-6,6	2,9	4,1	4,0
Yhteisövero	3 047	2 000	1 800	1 930	1 970	2 060
<i>Muutos %</i>	6,6	-34,4	-10,0	7,2	2,1	4,6
Kiinteistövero	2 096	2 200	2 350	2 390	2 440	2 490
<i>Muutos %</i>	6,3	5,0	6,8	1,7	2,1	2,0
VEROTULO KIRJATTAVA	26 896	14 490	13 760	14 210	14 710	15 260
<i>Muutos %</i>	5,3	-46,1	-5,0	3,3	3,5	3,7

”Verohännät” nostavat tilitysten tasoa poikkeuksellisen paljon tänä vuonna, yhteensä arviolta noin 1,4 miljardilla eurolla.

Kuntien verontilitykset yhteensä viimeiseltä kolmelta vuodelta

”Verohännät” muodostuivat pääosin heti alkuvuonna, johtuen pääosin viime joulukuun ansiotuloista sekä verovuoden 2022 lisäennakoista.

Syyskuussa kiinteistöverotilitys oli kunnallisverotilitystä selvästi suurempi (syytä verovuoden 2022 veronpalautukset)

**Kuntien vuoden 2024
veroprosentit tulee ilmoittaa
Verohallinnolle viimeistään
perjantaina 17.11.**

Vuodesta 2024 alkaen kuntien tulee ilmoittaa tuloveroprosenttinsa prosenttiyksikön kymmenyksen tarkkuudella.

Kunnan ensi vuoden tuloveroprosentti pyöristetään lähimpään prosenttiyksikön kymmenykseen, jos kunta ei ilmoita tuloveroprosenttinsa määräajassa tai virheellisesti Verohallinnolle.

Vuoden 2024 kiinteistöveroprosentit

- Kiinteistöveroprosenttien vaihteluväleihin **ei pääasiassa** ole esitetty muutoksia ensi vuodelle.
- Hallitus kuitenkin esittää **maapohjan kiinteistöveron** alarajan korotettavaksi 1,30 prosenttiin nykyisestä 0,93:sta.
 - Se edellyttää maapohjan kiinteistöveroprosentin eriyttämistä yleisestä kiinteistöveroprosentista. Yläraja säilyisi 2,00 prosentissa.

Lausuntokierros

Maapohjalle oma nykyistä korkeampi kiinteistöveroprosentti

valtiovarainministeriö
29.8.2023 16.10 TIEDOTE

Kiinteistöveroprosentteja esitetään muutettavaksi. Maapohjan veroprosentti eriyttäisiin yleisestä kiinteistöveroprosentista. Lausuntokierroksella olevasta hallituksen esityksestä voi antaa palautetta 18. syyskuuta saakka.

Kiinteistövero lasketaan kiinteistön verotusarvon perusteella. Vero on kunnanvaltuuston määräämän veroprosentin mukainen osa verotusarvosta. Vero lasketaan erikseen maapohjalle ja rakennukselle.

Ainoastaan 48 kunnassa kiinteistövero ei tämän seurauksena kiristyisi ensi vuonna

- Alarajan korotuksen johdosta 245 kuntaa joutuisi asettamaan maapohjan kiinteistöveroprosentin nykyistä korkeammaksi.
 - Korotus nostaisi maapohjan kiinteistöveron määrää eniten niissä 42 kunnassa, joissa yleinen kiinteistöveroprosentti vuonna 2023 nykyisen alarajan mukainen eli 0,93.
- Muutos kasvattaisi kuntien kiinteistöverotuloja arviolta noin 108 miljoonalla eurolla.

**Yleisen maapohjan
kiinteistöveroitus kiristyyisi 40 %
niissä kunnissa jonka yleinen
kiinteistöveroprosentti on
nykyisellä alarajalla 0,93 %.**

Maapohjan uusi esitetty kiinteistöveroprosentti
vuodelle 2024 ja arvioidut vaikutukset

Korotuksen euromääräinen vaikutus selvästi suurin Helsingissä ja Espoossa

Kunta	Nykyinen veroprosentti	Euromääräinen vaikutus
Helsinki	0,93 %	51,0 milj. €
Espoo	1,00 %	17,8 milj. €
Turku	1,15 %	2,5 milj. €
Kirkkonummi	0,93 %	1,8 milj. €
Pori	0,93 %	1,7 milj. €
Oulu	1,15 %	1,5 milj. €
Kauniainen	0,93 %	1,3 milj. €

Asukasta kohden korotuksen suurin verotuottovaikutus Kustavissa ja Kauniaisissa

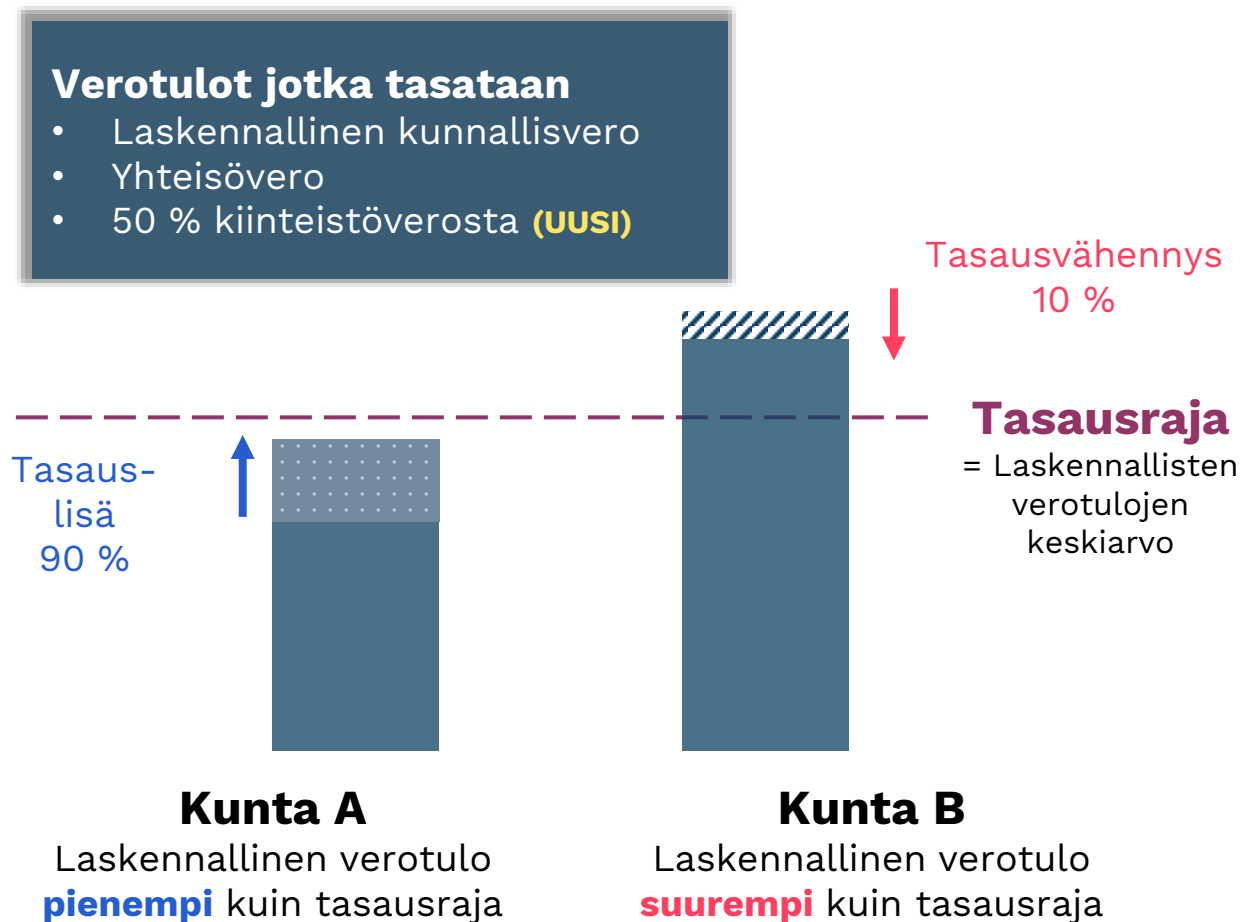
Kunta	Nykyinen veroprosentti	Euroa/asukas vaikutus
Kustavi	0,93 %	333 €/as.
Kauniainen	0,93 %	124 €/as.
Puumala	0,95 %	114 €/as.
Sysmä	0,95 %	86 €/as.
Hirvensalmi	0,95 %	81 €/as.
Helsinki	0,93 %	77 €/as.
Kolari	1,03 %	76 €/as.

Verotuloihin perustuva vos-tasaus lasketaan viimeksi valmistuneen verotuksen tiedoilla

- Tasauslisän ja -vähennyksen **prosenttiosuudet** muuttuivat
- **Puolet kiinteistöverosta** sisällytetään tasattaviin verotuloihin ja ne tasataan yhdessä kunnallis- ja yhteisöveron kanssa
 - Voimalaitoksista ainoastaan ydinvoimalaitokset, ei muut voimalaitokset.

Maapohjan uusi korotettu kiinteistöveroprosentti ei merkittävästi muuta kuntien välistä tasausta vuodesta 2026 eteenpäin.

Verovuoden 2022 tuloverotuksen julkiset tiedot ovat tilattavissa Verohallinnolta. Tiedot luovutetaan kunnille tilauksesta viikosta 46 alkaen. Tuloverotuksen julkisten tietojen tilaus tulee tehdä web-lomakkeella 31.12.2023 mennessä.

Tilauslomakkeen lähettämisessä tarvittava tilauskoodi löytyy kuntakohtaisella verokehikkosivustolla.

Kiitos!

Benjamin Strandberg

Asiantuntija | Sakkunnig

Elinvoima ja talous -yksikkö | Enheten för livskraft och ekonomi

Suomen Kuntaliitto ry | Finlands Kommunförbund rf

Toinen linja 14, 00530 Helsinki

+358 9 771 2082, +358 50 594 0603

Benjamin.Strandberg@kuntaliitto.fi

www.kuntaliitto.fi

Kuntalaiset

ja osallistuminen kunnan talouden suunnitteluun – missä mennään?

Tuula Tiihonen, Sitra, Taloustorstai, Kuntaliitto 19.10.2023

Rahoitushaku: Kuntalaisten osallistuminen kunnan talouden suunnitteluun

Etsimme kahta kuntaa kokeilemaan uusia tapoja, joilla kuntalaiset voivat osallistua talouden suunnitteluun. Tällä sivulla kerrotaan rahoitushaun ehdoista, kriteereistä ja aikataulusta. Hakuaika päättyy 14.6.2023.

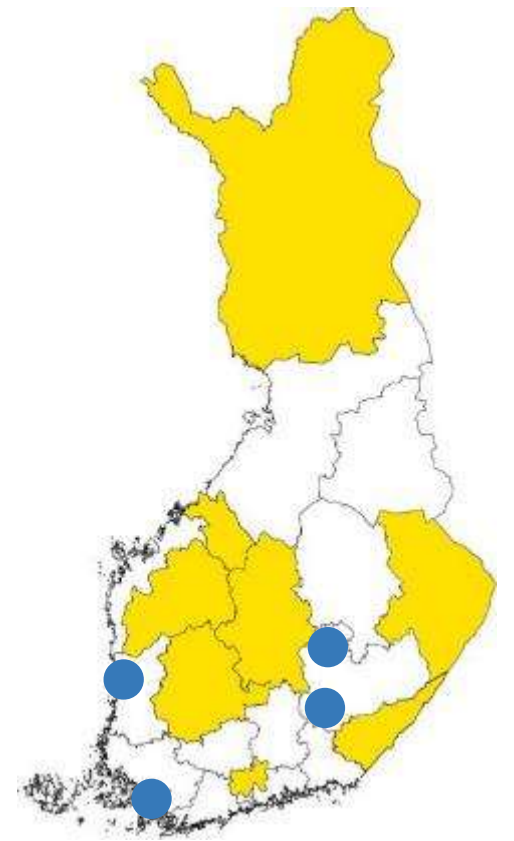

Kokeilut käynnissä syksyllä 2023

Tavoite: Saadaan näyttöä menetelmän hyödyllisyydestä

Sitra rahoittaa kokeilut **Merikarviolla ja Pieksämäellä:**

- Osana talousarvion 2024 ja taloussuunnitelman 2024–2026 laatimista
- Kunta kokoaa *satunnaisotannalla* kuntalaispaneelin:
 - Paneelin käytössä on *riittävä talousdata ja muut olennaiset tiedot*
 - Paneeli *puntaroi eri vaihtoehtoja* suhteessa strategian tavoitteisiin
- **Suosituks**et julkaistaan ja **luvataan ottaa huomioon valmistelussa**

Sitra rahoittaa myös Nuva ry:n kokeilut **Kaarinassa ja Mäntyharjulla:**

- Nuorisovaltuusto muodostaa vastaavan paneelin
- Nuoret voivat tehdä myös täyden varjobudjetin

Kokeilujen aikataulu

- Kuntien paneelien työpajat
- Muu kokous/ tapahtuma/ paneelin perehdytys ja alustukset

ELOKUU				SYYSKUU				LOKAKUU				MARRASKUU				
32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48
Kaarina <i>Nuorisopaneeli</i>							27.9. 		12.10. 							
Mäntyharju <i>Nuorisopaneeli</i>				4.9. 		22.9. 										
Merikarvia <i>Kansalaispaneeli</i>				5.9. 	11.9. 	21.9. 		4.10. 	17.10. Paneelin ehdotuslistan esittely talousarvioseminaarissa 							
Pieksämäki <i>Kansalaispaneeli</i>					13.9 	19.9 		5.10 		18.10. 	24. & 25.10. 			16.11. <i>(mahdollisesti aikaistuu)</i> 	23.11. <i>Julkistustilaisuus</i> 	

Kokeilujen luonne

Kunnat ovat valinneet kullekin sopivan toimintamallin

MÄNTYHARJU.

Mäntyharju

- **Paneelin tyyppi:** Nuorisopaneeli
- **Paneelin muodostuminen:** Nuorisovaltuuston jäsenistä
- **Rajaukset:** Sivistyspalveluihin ja vain kustannuksiin (toimintakulut ja investoinnit).
- **Tavoite:** osallistaa nuoret taloussuunnitteluun
- **Kokoontumiset:** 2 työpajaa
- **Fasilitointi:** Nuva ry

Merikarvia

- **Paneelin tyyppi:** Kansalaispaneeli
- **Paneelin muodostuminen:** avoin kutsu ja myös kesäasukkaat kutsuttu
- **Rajaukset:** Ei toimialarajausta, voi koskea käyttötalousosaa ja/tai investointiohjelmia. Kansalaispaneeli tekee lautakuntien ehdotusten pohjalta tarvelähtöisiä ehdotuksia. Työskentelyssä hyödynnetään mahdollisesti lautakuntia poikkileikkaavia teemoja.
- **Tavoitteet:** Lista konkreettisista ehdotuksista virallisen päätöksenteon tueksi talousarviosuunnitteluun. **Toimintamalli kuntalaisten mukaan ottamiseksi taloussuunnitteluun.**
- **Kokoontumiset:** 4 kokoontumista, joista työpajoja 2
- **Fasilitointi:** Kunnan johtoryhmän jäsenet

Kaarina

Kaarina

- **Paneelin tyyppi:** Nuorisopaneeli
- **Paneelin muodostuminen:** Nuorisovaltuuston jäsenistä
- **Rajaukset:** Vahvistetaan lähempänä
- **Tavoite:** Osallistaa nuoret taloussuunnitteluun
- **Kokoontumiset:** 2 työpajaa
- **Fasilitointi:** Nuva ry

Pieksämäki

- **Paneelin tyyppi:** Kansalaispaneeli
- **Paneelin muodostuminen:** Satunnaisotannalla
- **Rajaukset:** Ei toimialarajauksia, paneelin työskentely lautakuntajaolla
- **Tavoite:** Paneeli peilaa lautakuntien ehdotuksia kaupungin strategiaan ja elinvoima- ja kehittämisohjelmiin. **Ehdotukset mukaan kaupungin taloussuunnitteluun.**
- **Kokoontumiset:** 7 kokoontumista, joista työpajoja 4
- **Fasilitointi:** Pieksämäen Kylät ry

+ Deloitteen tuki kuntakohtaisissa lähtötilanteen kuvauksissa, paneelien työskentelyn valmistelussa, paneelien ehdotusten analysoinnissa ja niiden yhteenvedossa

Kokeiluista juttuja valtakunnallisissa medioissa

yle Uutiset Areena Urhellu Valkko

Uutiset Tuoreimmat Venäjän hyökkäys Sää Kotimaa Ulkoma

Kunnat

Merikarvia kokeilee jotain aivan uutta kunnan budjetin laadinnassa – apua pyydetään kuntalaisilta

Merikarvian kunta on valittu mukaan Suomen itsenäisyyden juhlarahaston Sitran kokeiluun.

Krookan satama Merikarviällä. Kuva: Kasper Heimolehto / Yle

LORE KORPELAINEN, STT

30.8. 7:09

Jaa

Talousarvio muodostetaan tänä vuonna täysin uudella tavalla Merikarviällä.

Noin 3 000 asukkaan Merikarvian kunta on valittu

Kuntalehti ETUSIVU UUTISET TYÖPAIKAT NÄKÖKULMA

Päätöksenteko → Avoimuudessa on parantamista - ei kunnanjohtaja voi jäikää jättämättä lähteä

Laki → KHO:n Kolari-ratkaisun uskotaan selkeyttävän kunnanjohtajan asemaa irtisanomistilante

TALOUS →

“Toiveena uusi tapa toimia” – Kuntalaisraati osallistuu talousarvion suunnitteluun Pieksämäellä ja Merikarviällä

Miettinen Ville

4.9.2023 klo 6:00

f t i in e

Kokeiluista juttuja paikallislehdissä

Merikarvia-lehti Asiakaspalvelu Osta ilmoitus

Etusivu Uutiset Luetuimmat Urheilu Dämnämeno Puheenvuoro Näköislehti

Merituulipuiston suunnittelujärjestelmä vaaditaan lisäselvityksiä – Kaapeleiden sijoittaminen kansalliseen suojelualueeseen

Merikarvia pääsi mukaan Sitran kokeiluun: Tänä vuonna kunnan talousarvio muodostetaan aivan uudella tavalla

Uutiset

Merikarvia pääsi mukaan Sitran kokeiluun: Tänä vuonna kunnan talousarvio muodostetaan aivan uudella tavalla

Kokeilun tavoitteena on kehittää kuntalaisdemokratiaa.

Jaa Tallenna Kommentoi

Hallintopäällikkö Sari Hatanpää, kunnanvaltuuston puheenjohtaja Juhani Kotiranta ja kunnanjohtaja Kimmo Puolitaival saavat ensi syksynä apua talousarvion laadintaan tavallisilta kuntalaisilta. KUVA: KRISTIINA DYER

Kristiina Dyer
12.7. 11:00

Sitra eli Suomen itsenäisyyden juhlarahasto testaa ja kehittää toimintamallin kuntalaisten saaneeksi mukaan kunnan talouden suunnitteluprosessiin. Kokeilupilotin mukaan valitut kunnat ovat Merikarvia ja Pieksämäki.

PIEKSÄMÄENLEHTI Sovellukseen

Etusivu Uusimmat Luetuimmat Paikalliset Urheilu Pääkirjoitus & mielipide

Lue Keski-Savon kesälehti tästä

Etusivu / Paikalliset Vain tilaajille

Kuntalaisten ääni osaksi talousarvion valmistelua: Sitran kuntakokeilussa selvitetään, miten deliberaatiivinen demokratia soveltuu budjettiprosessiin.

Seija Laitinen, Hanna Moilanen ja Veera Ullah kertovat, että kutsut kuntalaispaneeliin lähetettiin elokuussa. VEERA JÄRVENPÄÄ

Veera Järvenpää
15.7.2023 6:00

Pieksämäen kaupunki on mukana Sitran kuntakokeilussa, jonka tavoitteena on harkkia näytettyä kuntalaisten osallistumisesta kunnan talouden suunnitteluun. Kokeilussa kootaan kuntalaispaneeli, joka tuo kuntalaisten äänen talousarvion ja taloussuunnitelman budjettiprosessiin.

Kaupungin yhteyshenkilönä kuntakokeilussa toimii nuoris- ja hyvinvointikoordinaattori **Seija Laitinen**, jonka vastuulla ovat olleet myös osallistujien ja kuntademokratian vahvistavat kumppanuuksiin. Laitisen tukena on aktiivisia kuntalaisia kutsuttu talousarvion valmisteluun.

PIEKSÄMÄENLEHTI Sovellukseen

Etusivu Uusimmat Luetuimmat Paikalliset Urheilu Pääkirjoitus & mielipide

Lue Keski-Savon kesälehti tästä

Etusivu / Paikalliset Vain tilaajille

Satunnaisotannan suosimat saavat kutsut kuntalaispaneeliin

Hanna Moilanen ja Mervi Lintunen postittamassa kutsuja kuntalaispaneeliin. VEERA JÄRVENPÄÄ

Sitran kuntakokeilun tavoitteena on vahvistaa kuntalaisten ääntä talousarvioprosessissa.

Veera Järvenpää
19.8.2023 6:00

Kuntalaisten kannattaa lähettää tarkka ille postia. Kirjeiden joukosta saattaa löytyä kutsu kuntalaispaneeliin, joka tuo kuntalaisten äänen talousarvion ja taloussuunnitelman budjettiprosessiin.

Kuntalaispaneeli käsittelee lautakuntien talousarvioesitykset ennen kuin ne menevät kaupunginhallitukseen ja kaupunginvaltuustoon.

Kaupungin yhteyshenkilönä kuntakokeilussa toimii nuoris- ja hyvinvointikoordinaattori Seija Laitinen, jonka vastuulla ovat olleet myös osallistujien ja kuntademokratian vahvistavat kumppanuuksiin. Laitisen tukena on aktiivisia kuntalaisia kutsuttu talousarvion valmisteluun.

Miten osallistuminen voi auttaa talouden suunnittelussa?

- **Ohjaa tarkastelemaan panostusten hyödyllisyyttä (outcomes)** ja puntaroimaan eri ratkaisuvaihtoehtoja
- **Valtuuston päätösten ohjausvaikutus valmisteluun lisääntyy**, kun kuntastrategian toimeenpano sekä eri ohjelmien ja suunnitelmien resursointi kuvataan kuntalaisille
- **Päätäjät saavat selkänöjää** viisaiden/vaikeiden päätösten tekemiseen
- **Kuntalaisten arvostus talouden suunnittelua kohtaan lisääntyy**, kun he näkevät budjetin yhteyden päätettyihin tavoitteisiin
- **Käntää julkista talouskeskustelua** niin päin, että kuntalaiset pohtivat kunnan taloutta ja tekevät ehdotuksia eivätkä vain kommentoi niitä

Kummallisen Kodikas - Menestyvä Merikarvia

RatkaisuTori-kuntalaispaneelit kunnan taloussuunnittelussa

TA 2024

Merikarvian kunta

RatkaisuTori-kuntalaispaneeli

- Talousarvion ja -suunnitelman valmistelu on vuosittainen prosessi, johon osallistuvat kunnan toimielimet, viranhaltijat ja osa työntekijöistä.
- Kuntalaisilla ensi kertaa mahdollisuus osallistua

Kevät/2023

- Sitra tarjosi kunnille yhteistyöprojektia – palvelumuotoilu kuntalaisdemokratian toteuttamisesta talousarviosuunnittelussa

Kesä/2023

- Merikarvian kunta ja Pieksämäen kaupunki valittiin

syksy/2023

- **Konkreettiset ehdotukset talousarvioon + monistettava toimintamalli**

Aikataulu

5.9/2023
Arvokeskustelu

11.9/2023
Nykytila-analyysi
- Kunnanjohtaja
- Deloitte
- Hahmota Oy

21.9 / 2023
Työryhmätyöskentely
+ Mobiilipeli ja
keskustelu
verkkosivuilla

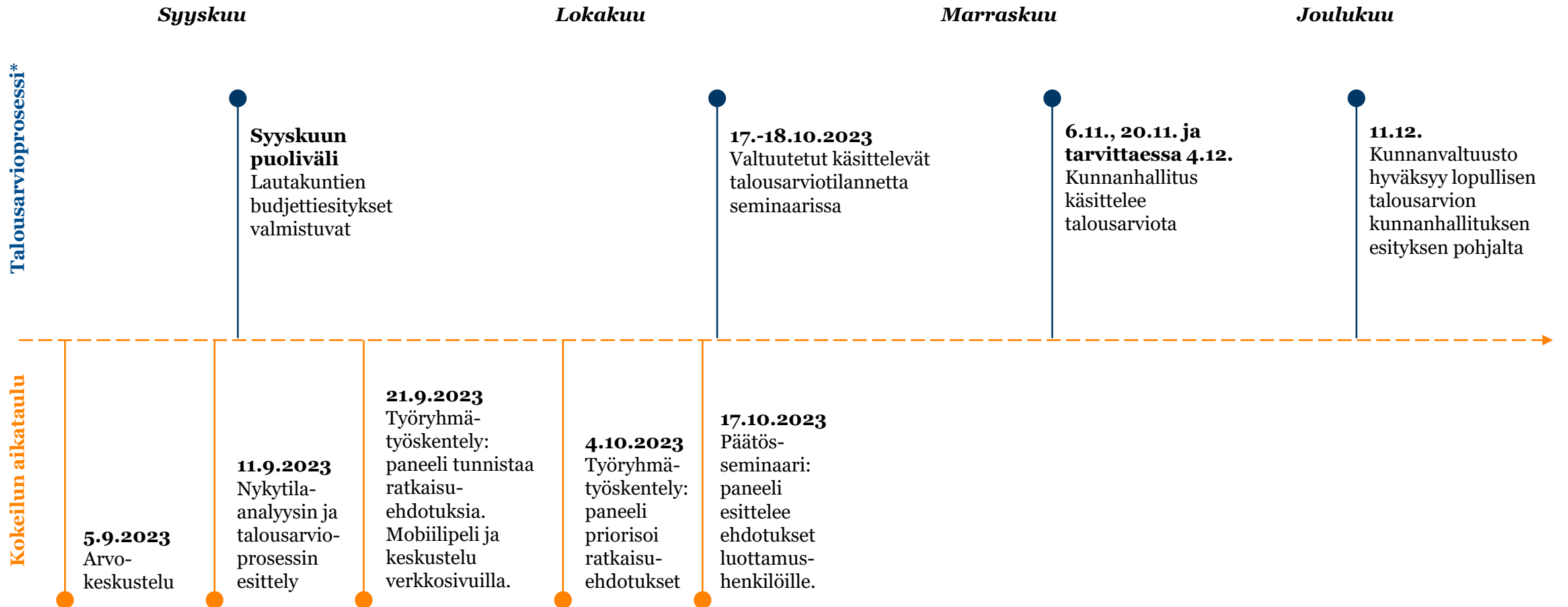

4.10/2023
Työryhmätyöskentely

17.10/2023
Päätösseminaari

Merikarvian kokeilun ajoittuminen suhteessa talousarvioprosessiin

* Kuvaus ei kata kunnan talousarvioprosessia kokonaisuudessaan

12.10.2023 paneelin tärkeimmiksi valitsemat 10 ratkaisuehdotusta priorisointijärjestyksessä

	Ratkaisuehdotus	Ratkaistava asia tai tavoite, johon ratkaisuehdotus liittyy	Huomiot
1	Hankintatoimen suunnittelun ja hankintojen toteutuksen kehittäminen yhteistyössä muiden kuntien kanssa	Tavoite: säästöjen tavoittelu suurten hankintojen hyvän suunnittelun kautta	<i>Rantatonttien suunnittelussa on tärkeää huomioida vertailu lähikuntiin (esim. Ahlainen) esimerkiksi sallittujen rakennusneliöiden osalta, jotta varmistetaan kunnan kilpailukyky.</i>
2	Rantakaavan päivittäminen ajan tasalle niin että se mahdollistaa vakituisen asumisen	Ratkaistava asia: kuntaan tarvitaan lisää asuntoja	<i>Hanke on jo käynnissä. Nykyiset tilat uudistetaan, ei laajennuksia varsinaisesti.</i>
3	Toteutetaan Rysän peruskorjaus	Ratkaistava asia: Rysä on peruskorjauksen tarpeessa	
4	Tarjotaan valinnaisaineita etänä yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa	Tavoite: mahdollistaa lukion säilyminen Merikarvialla	
5	Työpajatoiminnan kehittäminen	Ratkaistava asia: miten vaikuttaa niiden nuorten asemaan, jotka eivät ole työelämässä tai opiskelun piirissä	<ul style="list-style-type: none">• Työpajatoiminnan kehittämisessä on hyvä huomioida tuleva TE-uudistus, joka muuttaa kunnan vastuulla olevia tehtäviä• Kesäruokailukonsepti työpajojen toimintana• Yritykset mukaan työpajatoimintaan, seurakunnan kanssa yhteistyötä on jo• Miten saadaan nuoret sitoutumaan? (keppi/porkkana)• Miten saadaan nuoria houkuteltua mukaan?

Paneelin tärkeimmiksi valitut 10 ratkaisuehdotusta priorisointijärjestyksessä

	Ratkaisuehdotus	Ratkaistava asia tai tavoite, johon ratkaisuehdotus liittyy	Huomiot
6	Etätyötilojen rakentaminen ja vuokraaminen (I vaihe toteutuu jo v 2023)	Tavoite: työllisyyden tukeminen	Lisäksi voi olla muita mahdollisia kunnan tiloja, esim. kouluja, joita voisi hyödyntää tähän tarkoitukseen
7	Some/markkinointiin osaava ja aktiivinen tekijä (esim. lukiolaisten hyödyntäminen)	Tavoite: Merikarvian kunnan markkinoinnin tulisi olla näkyvää ja erottuvaa	
8	Rakennetaan kuntaan uusia vuokra-asuntoja ARA-rahoituksella (n. 15 kpl)	Ratkaistava asia: kuntaan tarvitaan lisää asuntoja	
9	Kunta ja yritykset tarjoaisivat jo opiskeluiden aikana nuorille työharjoittelupaikkoja mahdollisuuksien mukaan	Ratkaistava asia: miten nuoret saadaan jäämään paikkakunnalle?	Laajemmin: mitä tukea on mahdollista tarjota, jotta nuoret pääsisivät lähelle kouluun ja ehkä palaisivat asumaan Merikarvialle? Esimerkkinä korkeakoulupolkujen viitoittaminen jo toiselta asteelta (opintopolut)
10	Uusien asuntojen rakentaminen ja teollisuustoimitilojen rakentaminen koko kunnan alue huomioiden sekä teollisuustonttien kauppa	Toive, että investointeja tehtäisiin koko kunnan alueelle, ei ainoastaan kirkonkylälle	

PIEKSÄMÄKI

Elämäsi asemapaikka

Talouden suunnittelu -kokeilu

Kuntalaisten osallistuminen talouden suunnitteluun

Talousarvio 2024

Mikä kokeilu?

- Sitran hanke, johon valittiin kaksi kuntaa - Pieksämäki pääsi mukaan.
- Tavoite: Saada kokemuksia ja menetelmäoppia kuntalaisten osallistumisesta kunnan talouden suunnitteluun. Selvittää miten talousarvion valmistelu liittyy kaupunkistrategiaan ja strategiasta jalkautettuihin eri vastuualueiden kehittämissuunnitelmiin vai ei mitenkään?
- Mitä tehdään: Kuntalaispaneeli pääsee mukaan talousarvioprosessiin puntaroimaan vaihtoehtoja ja tekemään suosituksia.
- Hanke päättyy vuoden 2024 alussa, jonka jälkeen parhaat toimintatavat, välineet ja opit kaikkien kuntien käyttöön.

Näin edetään

- Kansalaispaneelin valinta, satunnainen otanta (1000 sai kutsun ja yli 70 ilmoittautui)
- Kansalaispaneelin tapaamiset, yhteensä 8 kertaa
- Kansalaispanelistit pääsevät kommentoimaan lautakuntien hyväksymiä talousarvioita (kuva, tekninen, opetus- ja kasvatus, hallinto)
- Yhteenveto kaupunginhallitukselle
- Yhteenveto julkaistaan medialle
- Lopullinen julkaisu hankkeen kulusta ja tuloksista tammikuussa 2024

Tilanne nyt

- Kansalaispaneeli valittu
- Kaupungin ja kuntalaisaktiivien työryhmä ja ohjausryhmä
- Valmistelutyö
 - Perehdytysmateriaali
- Tapaamiset
 - 13.9. ensimmäinen kansalaisraadin tapaaminen
 - 19.9. asiantuntija-alustukset, toimialajohtajat
 - 5.10. talousarvioprosessin avaaminen ja perehdytys kaupungin talouteen
 - Talousarvioprosessi
 - Tietoa kaupungin taloudesta ja talousarvioraami 2024

Jatkosuunnitelmat

- Lisää työpajoja, käsitellään vastuualueiden talousarvioita sekä tehdään yhteenveto
 - 17.10 teknisen lautakunnan vastuualue
 - 18.10 kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan vastuualue
 - 24.10 opetuslautakunnan vastuualue
 - 25.10 kaupunginhallituksen vastuualue
 - 8.11 yhteenveto ja suositukset kaupungin taloussuunnitteluun
- Marraskuussa 23.11 yhteenveto ja suositukset kansalaispaneelin havaintojen perusteella, tulosten julkistustilaisuus medialle - kansalaispaneelin osuus päättyy (tilaisuus vapaaehtoinen kansalaispaneelin jäsenille)
- Marraskuun kaupunginhallitukseen tiedoksi kansalaispaneelin tulokset
- Lopullinen raportti kokeilusta ja yhteenveto Sitralle tammikuussa 2024

PIEKSÄMÄKI

Elämäsi asemapaikka

Uusi rahoitushaku aukeaa huomenna vuodelle 2024!!!

Etsimme 2-3 kuntaa
mukaan kokeiluun vuodelle 2024

Sitran rahoitus on yhteensä enintään 90 000 euroa,
joka jakaantuu 2-3 eri kokeilukunnalle.

Sitran myöntämän tuen suuruus voi olla enintään
50 % kunnan toteuttaman hankkeen rahoituksesta.

Hakuaika 20.10. - 10.11.2023

Lisätiedot Sitran verkkosivulta huomista alkaen.

Tervetuloa mukaan verkostoomme!

Talouden suunnitteluun osallistumisen kehittämisverkosto kokoontuu seuraavan kerran **28.11.2023 klo 9–11.**

Voit ilmoittautua mukaan verkostoon tällä [lomakkeella](#).

Ota yhteyttä
Rohkeasti vaan!

IHMISET

Pauli Saloranta
Asiantuntija, Uudet vaikuttamisen tavat

IHMISET

Tuula Tiihonen
Johtava asiantuntija, Demokratia ja osallisuus

IHMISET

Jonna Heliskoski
Johtava asiantuntija, Tulevaisuuslaboratorio

Lopputulospöerusteisen budjetoinnin käyttöönotto Alankomaissa

Lisää tuloksia, tehokkuutta ja läpinäkyvyyttä

PwC Verkosto - Alankomaat

Lopputulospöerusteinen budjetointi

Tausta ja toteutus

Lopputulospöerusteisen budjetoinnin esivaiheita aloitettiin jo 1970-luvulla, ja kehitys on jatkunut aina tähän päivään asti.

Rivipöerusteinen budjetointi hylättiin lopullisesti 2010-luvun alussa, jolloin lopputulospöerusteiseen budjetointiin siirryttiin täysimääräisesti. Samoja periaatteita ja toimintamalleja käytetään valtionhallinnon lisäksi myös kuntatasolla.

Opit matkan varrelta

- Muutos ei tapahdu hetkessä, kulttuuri ja toimintatapa vie aikaa juurtua
- Lopputulöemia pitkää tarkastella ja seurata yli budjettivuosien
- Vuosittainen kriittinen tarkastelu tuloksien ja toteumien osalta lisää läpinäkyvyyttä ja antaa hyvän lähtökohdan seuraavaan talousarvioon
- On tärkeää osallistaa viranhaltijoita/asiantuntijoita aikaisessa vaiheessa hyvien laadullisten tavoitteiden ja mittarien asettamiseksi
- Sopivasti joustavuutta tavoissa arvioida suorituskykyä
- Poikkileikkaavista tavoitteista sovittava selkeä vastuunjako ja allokointi
- Sisällön 'tarkastus' itsenäisen asiantuntijan kautta vs. poliittinen agenda
- Pidemmän aikavälin tavoitteissa ja lopputulöksissa on hyvä olla realistinen

Kesäkuu 2023

79

**HYVÄÄ
HUOMISTA,
SUOMI!**

Valtionosuudet! Jäikö jotain jäljelle?

Taloustorstai 19.10.2023

Erityisasiantuntija Olli Riikonen, Kuntaliitto

Valtionosuusmuutokset 2023 - 2024

Kuntien valtionosuudet yhteensä 3,34 miljardia euroa
-251 miljoonaa / -7,0 % verrattuna tähän vuoteen

Laskevat koko maan tasolla 47 euroa asukasta kohden (650 -> 603 €/as.)

Vaihteluväli -809 – +2794 euroa asukasta kohden

Negatiiviset 10 kunnalla

Kasvavat 81 kunnalla (asukasta kohti 90 kunnalla)

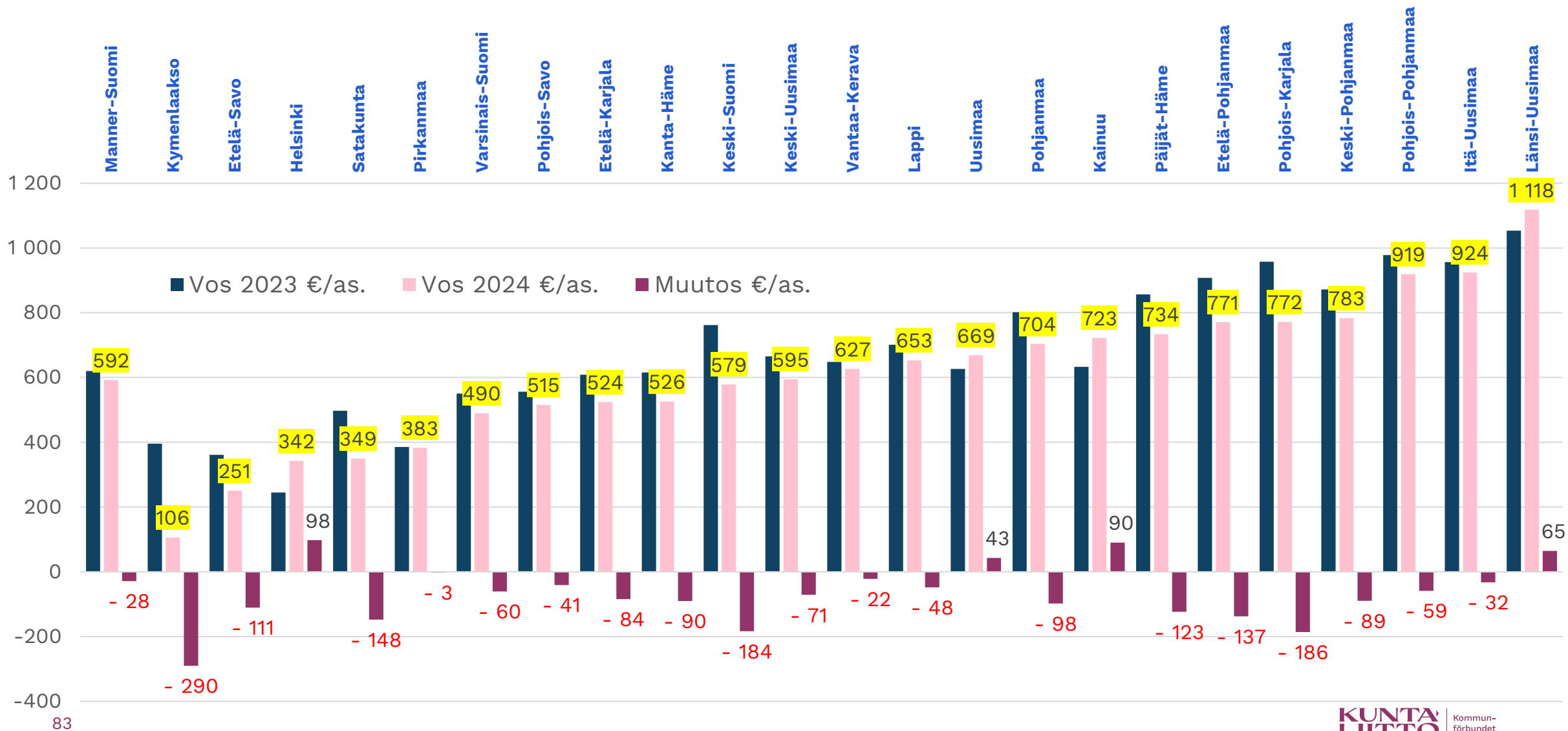
- yli +100 euroa asukasta kohti 34 kunnalla
- yli +200 euroa asukasta kohti 11 kunnalla
- yli +300 euroa asukasta kohti 6 kunnalla
- suurin korotus 854 euroa asukasta kohti

Laskevat 212 kunnalla (asukasta kohti 203 kunnalla)

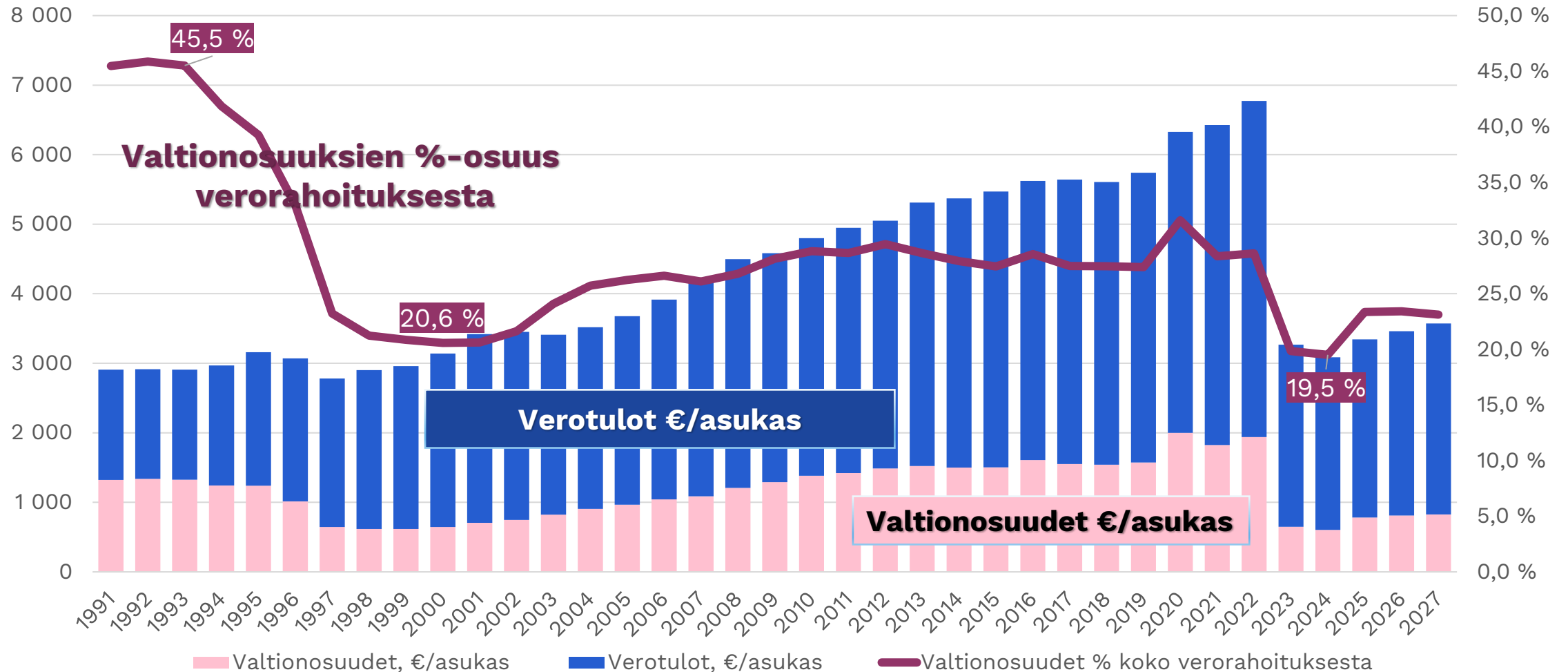
- yli -100 euroa asukasta kohti 131 kunnalla
- yli -200 euroa asukasta kohti 52 kunnalla
- yli -300 euroa asukasta kohti 13 kunnalla
- suurin pudotus 589 euroa asukasta kohti

Kuntien peruspalvelujen valtionosuudet €/asukas (ilman OKM:n valtionosuutta) 2023 ja 2024 – kasvua Kainuussa, Länsi-Uudellamaalla ja Helsingissä

Kunnat maakunnittain / hyvinvointialueittain vuoden 2024 valtionosuuksien €/as. mukaisessa suuruusjärjestyksessä

Valtion rahoitusosuus peruspalveluihin putosi historiallisen alhaiselle tasolle

Valtionosuuslaskelmien päivittyminen syksyn aikana

Päivämäärä	Tapahtuma
31.8.	VM julkaisi päivitettyt sote-siirtolaskelmat (TP22 sote-kustannukset -> siirtyvät kustannukset ja arvio maksuunpantavista verotuloista -> siirtyvät tulot) ja sen mukaiset valtionosuuslaskelmat
4.9.	Kuntaliiton sivuilla julkaistiin yhteenveto ja muutosvertailu VM:n laskelmien pohjalta
6.9.	VM:n Teams siirtolaskelmista ja oikaisujen huomioinnista
30.9.	Kuntien piti jättää lausunnot sote-siirtolaskelmien oikaisuista
10.10.	Sote-siirtolaskelmat lopullisilla kustannustiedoilla (siirtyvät verotulot edelleen vielä avoinna) ja valtionosuuslaskelmapäivitys -> Kuntaliiton sivuilla samoilla luvuilla päivitetty tiedostot
Marraskuu	Lopulliset siirtolaskelmat lopullisilla vuoden 2022 verotuksen maksuunpanotiedoilla -> valtionosuuslaskelmapäivitys
Joulukuu	Lopulliset valtionosuuspäätökset

Sote-siirtolaskelmapäivitysten ajankohdat, tietopohja ja vaikutus

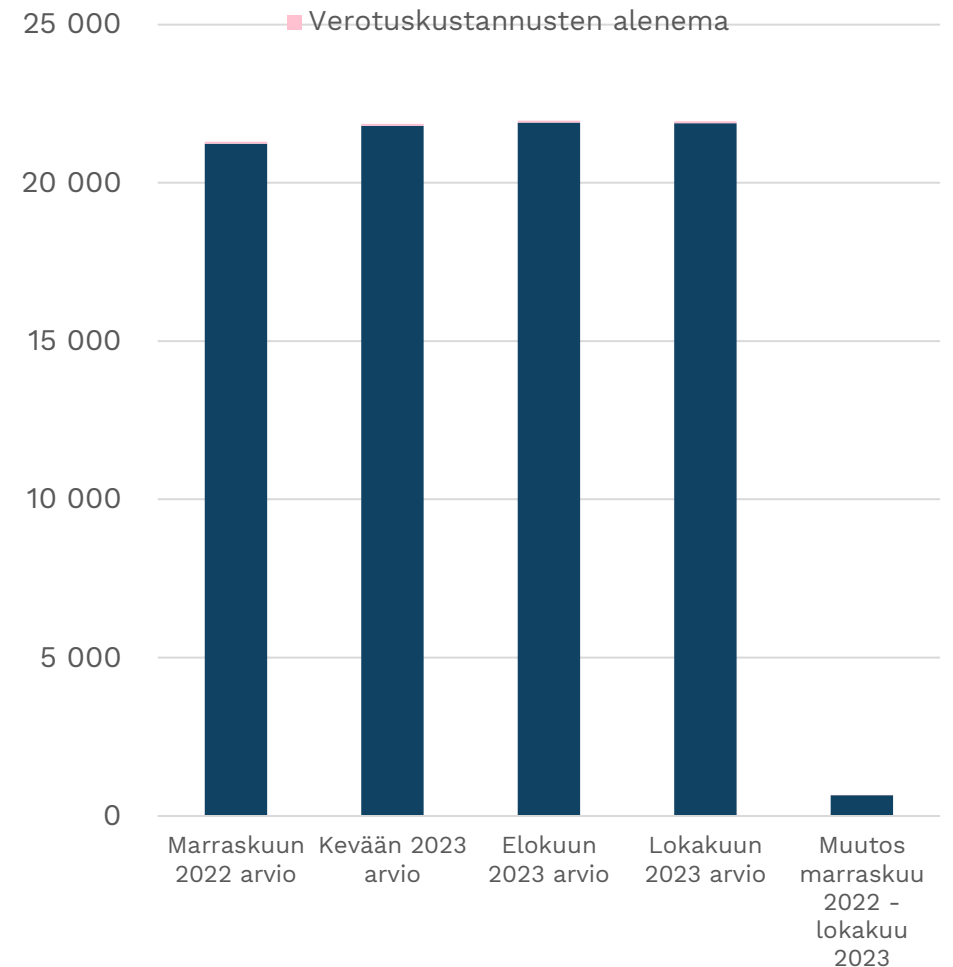
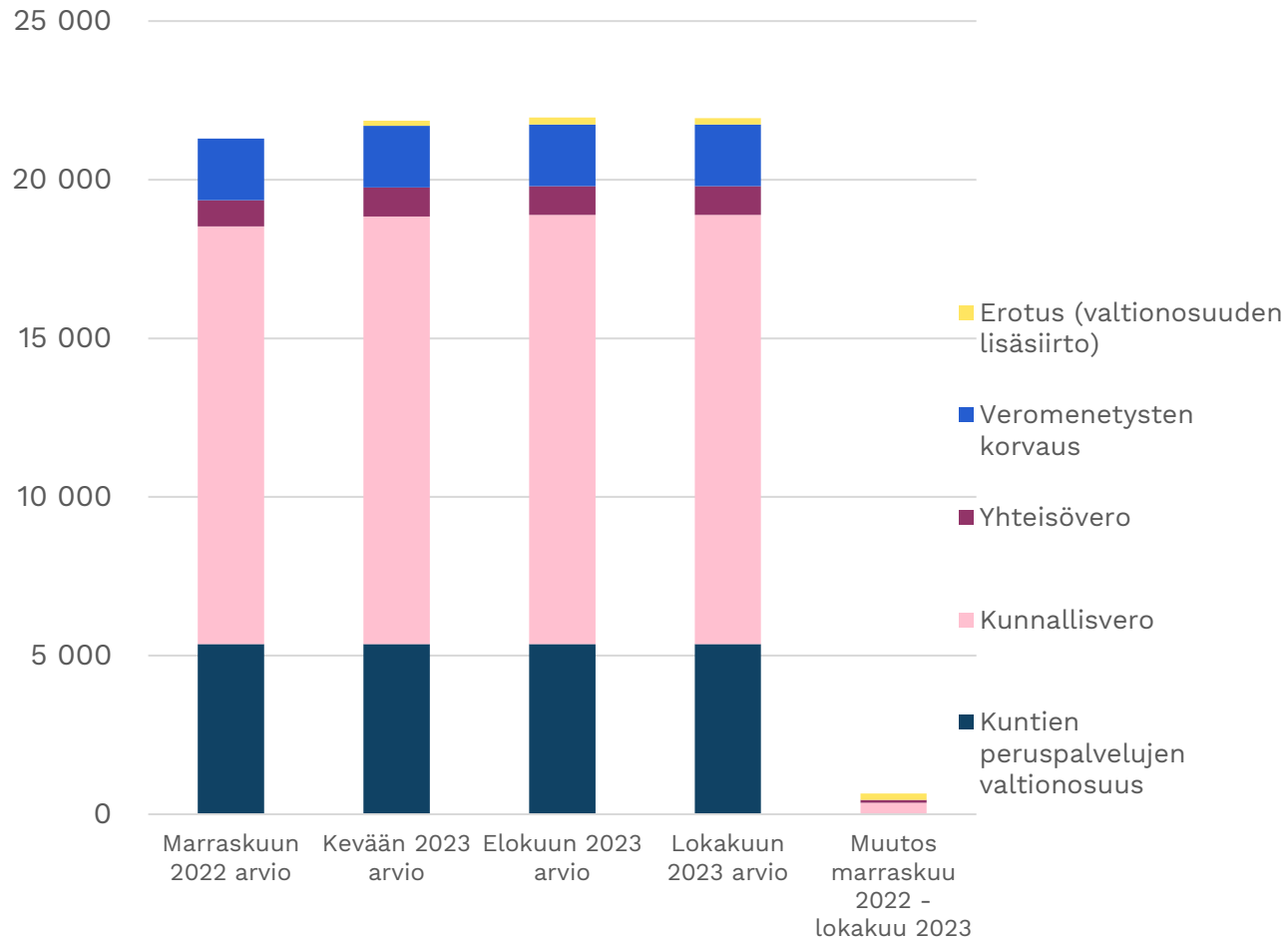
Sote-siirtolaskelman ajankohta	Siirtyvien sote- ja pela-kustannusten tietopohja	Siirtyvien verotulojen tietopohja	Vaikutus
Marraskuu 2022	Kuntien TP21 ja TA22	VM:n ennuste 3/2022	Valtionosuudet 2023
Huhtikuu 2023	Kuntien TP21 ja TPA22	VM:n ennuste 3/2023	Valtionosuudet 2024, ennakko 1
Elokuu 2023	Kuntien TP21 ja TP22, sis. VM:n ennakkolliset oikaisut	Verohallinnon ennakkotieto 8/2023	Valtionosuudet 2024, ennakko 2
Lokakuu 2023	Kuntien TP21 ja TP22, sis. VM:n lopulliset oikaisut	Verohallinnon ennakkotieto 8/2023	Valtionosuudet 2024, ennakko 3
Joulukuu 2023	Kuntien TP21 ja TP22, sis. VM:n lopulliset oikaisut	Vuoden 2022 valmistunut verotus	Valtionosuudet 2024, lopullinen

- Valtionosuuksissa voi olla suuria kuntakohtaisia vaihteluita vuoden 2023 ja 2024 välillä
- Pääsääntöisesti muutokset johtuvat vuoden 2022 sote-kustannustietojen muutoksesta kunnan talousarvion, tilinpäätösarvion ja lopullisen tilinpäätöksen välillä, myös siirtyvien verotulojen määrässä on tullut muutoksia

Sote-siirtolaskelman euromuutokset

Siirtyvät erät (luvut miljoonia euroja)	Marraskuun 2022 arvio	Kevään 2023 arvio	Elokuun 2023 arvio	Lokakuun 2023 arvio	Muutos marraskuu 2022 - lokakuu 2023
Siirtyvät sote- ja pela-kustannukset	21 234	21 801	21 902	21 884	650
Verotuskustannusten alenema	62	64	64	64	2
Siirtyvillä tuloilla katettavat kustannukset yhteensä	21 296	21 865	21 966	21 948	652
Kuntien peruspalvelujen valtionosuus	5 361	5 361	5 361	5 361	0
Kunnallisvero	13 173	13 485	13 532	13 532	359
Yhteisövero	817	913	905	905	88
Veromenetyksen korvaus	1 944	1 944	1 944	1 944	0
Siirtyvät tulot	21 296	21 703	21 742	21 742	446
Erotus (valtionosuuden lisäsiirto)	0	161	224	205	205
Siirtyvät tulot yhteensä	21 296	21 864	21 966	21 948	652

Siirtyvät tulot (vasen) ja siirtyvät menot (oikea) – muutokset koko maan tasolla näyttävät mikroskooppisilta

Kuntien verorahoitus asukasta kohti 2021-2026, eipä juuri kasvua

Lähteet: TP2021 ja TP2022, Kuntaliiton veroennuste 2023-26 ja VM:n KTO-painelaskelman valtionosuusarviot 2023-26

Kuntaliiton sivuilla laskelmassa kunnan kannalta tärkeimmät valtionosuusluvut – myös OKM:n valtionosuus, mitä ei löydä VM:n sivuilta

Kuntien valtionosuudet ja veromenetysten korvaukset 2024, yhteenveto

Ennakollinen valtionosuuslaskelma vuodelle 2024

Lähteet:

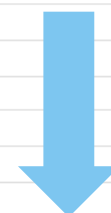
VM:n valtionosuuslaskelma 10.10.2023

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet vuodelle 2023, OPH 26.7.2023

Muutoslaskelmat Kuntaliitto / Olli Riikonen

Sarakeotsikossa oleva numero viittaa kirjanpidon tiliin, johon ko. erä kirjataan.

Kunta- nro	Kunta	Asukasluku 31.12.2022	Peruspalvelujen valtionosuus ilman tasausta ja ilman sote-eriä	Sote-erät yhteensä	5501 Peruspalvelujen valtionosuus ilman tasausta (sis. sote- erät)	5502 Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	Kunnan peruspalvelujen valtionosuus yhteensä (F+G)	5890 Veromenetysten korvaus	VM:n valtionosuudet ja veromenetysten korvaus yhteensä	5701 Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus (ns. OKM-vos)	Kunnan valtionosuudet yhteensä (J+K)	Kotikunta- korvaukset, netto	Valtionosuus- maksatus (valtionosuudet L + kotikunta- korvaukset M)	Kunnan valtionosuudet yhteensä (L) €/as.
YHTEENSÄ		5 533 611	1 959 070 446	-308 117 759	1 650 952 687	807 839 455	2 458 792 142	861 000 000	3 319 792 142	16 576 046	3 336 368 188	-204 314 258	3 132 053 930	603
49	Espoo	305 274	246 518 487	144 664 788	391 183 276	-24 503 466	366 679 809	31 507 604	398 187 413	501 319	398 688 732	-14 808 746	383 879 986	1 306
91	Helsinki	664 028	236 861 907	-45 287 851	191 574 056	-58 123 787	133 450 269	90 525 651	223 975 921	33 547 405	257 523 326	-91 691 765	165 831 560	388
92	Vantaa	242 819	170 536 648	-38 803 822	131 732 826	-4 311 610	127 421 216	30 836 459	158 257 675	20 179 674	178 437 349	-5 847 334	172 590 015	735
564	Oulu	211 848	81 450 620	-30 744 662	50 705 958	35 208 438	85 914 396	29 836 414	115 750 810	880 840	116 631 650	-12 981 642	103 650 008	551
837	Tampere	249 009	10 783 253	-48 490 662	-37 707 409	1 091 563	-36 615 847	37 215 129	599 283	78 632 959	79 232 242	-11 967 413	67 264 828	318
398	Lahti	120 175	20 436 641	18 151 952	38 588 593	23 192 422	61 781 015	18 522 389	80 303 404	-4 077 446	76 225 958	-8 236 006	67 989 952	634
853	Turku	197 900	29 322 288	-31 762 953	-2 440 665	-3 017 223	-5 457 888	32 078 021	26 620 133	42 266 214	68 886 347	-2 704 802	66 181 545	348
205	Kajaani	36 297	9 283 046	-10 253 257	-970 211	12 695 503	11 725 292	5 800 264	17 525 556	31 139 406	48 664 962	-286 122	48 378 840	1 341
638	Porvoo	51 232	26 801 091	17 701 226	44 502 317	-3 458 455	41 043 862	7 493 466	48 537 328	-1 028 186	47 509 142	-637 045	46 872 097	927
905	Vaasa	67 988	21 974 281	-24 343 080	-2 368 799	3 196 897	828 098	10 704 217	11 532 316	28 479 655	40 011 971	-5 458 616	34 553 354	589

Mikä valtionosuuslaskelmissa muuttui?

Siis edelliseen (VM:n 31.8. luvut) verrattuna

- Koko maan tasolla euromääräinen kokonaismuutos kosmeettinen +8,5 milj.€
- Tämän laskelman perusteella kuntien valtionosuudet putoavat tästä vuodesta 7,0 % (edellisessä laskelmassa -7,2 %)
- Muutoksia sote-siirtolaskelman kustannustietoihin – kuntakohtaisia oikaisuja, joista joillekin kunnille vielä merkittäviä muutoksia, vaikutti vähän myös kaikkien kuntien jälkikäteistarkistuksen määrää vähentävästi eli kasvatti valtionosuutta
- Peruspalvelujen valtionosuuden indeksitarkistus 2,2 % (aiemmassa laskelmaversiossa oli vielä 3 %) – vaikutus perushintoihin ja kunnan omarahoitusosuuteen
- Kotikuntakorvauksen perushinta vuonna 2024 on 7.459,25 €/oppilas

Valtionosuusmuutoksia voi yrittää ymmärtää tutkimalla sote-siirtolaskelmassa tapahtuneita muutoksia

Sote-siirtolaskelmien muutos marraskuu 2022 -> huhtikuu 2023 -> elokuu 2023 -> lokakuu 2023

Lähteet:

[Sote-uudistus.fi/Kuntien rahoituslaskelmat, marraskuu 2022](https://sote-uudistus.fi/Kuntien_rahoituslaskelmat_marraskuu_2022)

[VM/valtionosuuslaskelmia, Kuntien ennakkolliset sote-laskelmat, huhtikuu 2023](#)

[VM/valtionosuuslaskelmia, Kuntien ennakkolliset sote-laskelmat, elokuu 2023](#)

[VM/valtionosuuslaskelmia, Kuntien ennakkolliset sote-laskelmat, lokakuu 2023](#)

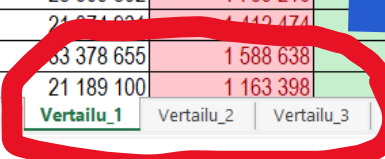
Huom! Lokakuun laskelmassa päivittyivät vain siirtyvät kustannukset, siirtyvät tulot ennallaan

Siirtyvät kustannukset = kunnasta hyvinvointialueelle siirtyvien sote- ja pela-kustannusten vuosien 2021 ja 2022 summan keskiarvo nostettuna vuoden 2022 kustannustasoon.

Siirtyvät tulot = kunnasta valtiolle hyvinvointialueiden rahoittamiseen siirtyvät verotulot ja valtionosuudet

nro	Kunnat	Siirtyvät kustannukset (TP21+TA22), marraskuu 2022	Siirtyvät kustannukset (TP21+TPA22), huhtikuu 2023	Siirtyvät kustannukset (TP21+TP22), elokuu 2023	Siirtyvät kustannukset TP21+TP22), lokakuu 2023	Siirtyvien kustannusten muutos D-C	Siirtyvien kustannusten muutos E-D	Siirtyvien kustannusten muutos F-E	Siirtyvien kustannusten muutos F-C	Siirtyvien kustannusten muutos %	Siirtyvien kustannusten J muutos €/as.	Siirtyvät tulot, marraskuu 2022	Siirtyvät tulot, huhtikuu 2023	Siirtyvät tulot, elokuu 2023	Siirtyvien tulojen muutos N-M	Siirtyvien tulojen muutos O-N	Siirtyvien tulojen muutos P-O
	Koko maa	21 233 581 000	21 800 502 000	21 902 250 971	21 883 844 042	566 921 000	101 748 971	-18 406 929	650 263 042	3,1 %	118	21 229 990 085	21 800 502 000	21 902 250 971	570 511 915	101 748 971	672
167	Joensuu	278 828 838	296 081 742	294 245 432	296 854 041	17 252 903	-1 836 310	2 608 609	18 025 202	6,5 %	233	290 883 259	299 727 952	299 019 626	8 844 693	-708 325	8
91	Helsinki	2 454 035 742	2 461 344 592	2 466 612 594	2 469 106 230	7 308 850	5 268 002	2 493 636	15 070 488	0,6 %	23	2 442 686 447	2 534 052 355	2 527 544 042	91 365 909	-6 508 314	84
422	Lieksa	54 837 686	58 186 204	57 394 861	58 312 677	3 348 518	-791 343	917 816	3 474 667	6,3 %	95	57 732 991	57 097 145	57 804 558	-635 846	707 413	8
698	Rovaniemi	252 778 136	263 694 682	259 309 780	260 216 574	10 916 546	-4 384 901	906 700	10 916 546	4,3 %	295	259 780 780	228 609 904	231 044 015	6 320 124	2 434 111	8
609	Pori	351 329 481	360 560 408	361 574 870	362 338 023	9 230 927	1 014 462	1 014 462	9 230 927	2,9 %	295	334 455 153	336 957 993	336 957 993	4 964 271	2 502 839	7
320	Kemijärvi	38 102 016	39 232 975	38 965 594	39 597 432	1 130 960	-267 382	863 578	1 130 960	2,9 %	295	39 772 593	40 338 123	40 338 123	-359 786	565 530	8
851	Tornio	82 083 687	86 428 402	86 976 729	87 468 053	4 344 715	548 328	548 328	4 344 715	5,3 %	295	81 226 030	81 967 682	81 967 682	682 697	841 652	1
176	Juuka	26 017 559	27 174 325	27 243 670	27 691 705	1 156 766	69 345	69 345	1 156 766	4,4 %	295	236 479	25 640 508	25 640 508	-147 724	404 029	8
260	Kitee	47 323 638	49 967 054	49 693 603	50 118 159	2 643 417	-273 451	273 451	2 643 417	5,6 %	295	54 217 963	54 794 070	54 794 070	-292 928	576 107	8
426	Liperi	45 196 938	48 256 538	47 929 712	48 348 748	3 059 601	-326 826	326 826	3 059 601	6,8 %	295	45 520 898	45 711 906	45 711 906	836 943	191 008	1
276	Kontiolahti	42 148 676	45 311 013	44 733 672	45 137 947	3 162 337	404 275	404 275	3 162 337	9,6 %	295	45 184 250	47 119 227	47 241 019	1 934 978	121 792	2
541	Nurmes	47 037 631	49 791 057	49 578 880	49 973 853	2 753 426	394 973	394 973	2 936 222	6,2 %	318	53 486 139	53 433 346	54 002 499	-52 793	569 153	8
146	Ilomantsi	26 775 014	28 514 230	28 120 611	28 509 802	1 739 216	389 191	389 191	1 734 788	6,5 %	386	28 909 604	28 720 583	28 996 940	-189 020	276 357	8
607	Polvijärvi	19 856 969	21 269 443	20 754 736	21 071 681	1 412 712	320 195	320 195	1 217 962	6,1 %	298	19 868 031	19 952 647	20 119 707	84 616	167 061	8
309	Outokumpu	31 655 194	33 243 831	33 072 041	33 378 655	1 588 638	-171 790	306 613	1 723 461	5,4 %	267	30 769 804	30 677 442	31 214 903	-92 363	537 461	8
848	Tohmajärvi	20 034 751	21 198 149	20 901 629	21 189 100	1 163 398	-296 520	287 471	1 154 349	5,8 %	277	21 019 089	20 993 058	21 261 546	-26 031	268 489	8

Hyödynnä vertailuvälehdet!

Uutuutena syksyn laskelmien muutosvertailu

Ennakollisten valtionosuuslaskelmien 31.8. ja 10.10. muutosvertailu

Tässä taulukossa tarkastellaan VM:n 31.8.2023 ja 10.10.2023 julkaisemien laskelmien välisiä muutoksia

Taulukko on myös €/asukas -muodossa riviltä 310 alkaen

Laskelmaan on lokakuussa 2023 päivitetty kotikuntakorvauksen perushinta, sote-uudistuksen tasauselementit kustannuspohjan päivittymisen osalta sekä hintaindeksi.

Lokakuun laskelmassa peruspalvelujen valtionosuuden indeksikorotus on 2,2 prosenttia ja siitä aiheutuva valtionosuuden lisäys n. 53 miljoonaa euroa.

Hallitusohjelman mukaisesti peruspalvelujen valtionosuuden indeksikorotukseen tehdään yhtä prosenttiyksikköä vastaava vähennys vuosina 2024–2027. Vuonna 2024 vähennys pienentää valtionosuutta n. 24 miljoonaa euroa.

Kunta-nro	Kunta	Asukasluku 31.12.2022	Elokuu	Lokakuu	Pp-vos-muutos	Elokuu	Lokakuu	Sote-erien muutos	Elokuu	Lokakuu	Muutos	Elokuu	Lokakuu	Muutos	Elokuu	Lokakuu	Muutos
			Peruspalvelujen valtionosuus ilman tasausta ja ilman sote-eriä	Peruspalvelujen valtionosuus ilman tasausta ja ilman sote-eriä		Sote-erät yhteensä	Sote-erät yhteensä		Peruspalvelujen valtionosuus ilman tasausta (sis. sote-erät)	Peruspalvelujen valtionosuus ilman tasausta (sis. sote-erät)		Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus		Kunnan peruspalvelujen valtionosuus yhteensä	Kunnan peruspalvelujen valtionosuus yhteensä	
	YHTEENSÄ	5 533 611	1 978 102 838	1 959 070 440	-19 032 393	-3 057 288 153	-308 117 759	27 610 394	1 642 374 685	1 650 952 687	8 578 001	807 839 455	807 839 455	0	2 450 214 141	2 458 792 142	8 578 001
	YHTEENSÄ	5 533 611	357	354	-3	-61	-56	5	297	298	2	146	146	0	443	444	2
5	Alajärvi	9 183	473	469	-4	-152	66	219	321	536	214	580	580	0	901	1 116	214
291	Kuhmoinen	2 119	-63	-63	0	761	883	122	698	820	122	118	118	0	816	938	122
631	Pyhäranta	1 963	147	145	-1	53	151	97	200	296	96	302	302	0	502	597	96
850	Toivakka	2 407	505	501	-4	73	147	74	578	648	69	379	379	0	957	1 026	69
430	Loimaa	15 392	88	87	-1	-4	63	67	84	149	66	393	393	0	476	542	66
762	Sonkajärvi	3 672	270	268	-3	350	412	62	620	680	60	347	347	0	967	1 027	60
172	Joutsa	4 171	96	95	-1	-129	-72	58	-33	23	57	392	392	0	358	415	57
905	Vaasa	67 988	326	323	-3	-404	-358	46	-78	-35	43	47	47	0	-31	12	43
249	Keuruu	9 250	119	117	-1	14	59	44	133	176	43	364	364	0	498	540	43
317	Kärsämäki	2 474	748	742	-6	228	274	46	976	1 016	40	606	606	0	1 582	1 622	40
305	Kuusamo	15 146	483	479	-4	25	68	43	508	546	39	307	307	0	815	854	39
316	Kärkölä	4 198	34	33	-1	-163	-124	39	-129	-91	38	433	433	0	304	342	38
831	Taipalsaari	4 559	359	355	-3	11	45	34	370	400	31	181	181	0	551	581	31
403	Lappajärvi	2 820	291	288	-3	4	33	29	295	321	27	543	543	0	838	865	27
934	Vimpeli	2 671	56	55	-1	81	107	26	137	162	25	458	458	0	595	620	25
687	Rautavaara	1 477	639	633	-6	-98		26	541	561	20	105	105	0	646	666	20
263	Kiuruvesi	7 597	282	280	-3	139	56	1	421	436	14	596	596	0	1 017	1 031	14

Miten niitä suunnitelmavuosien valtionosuuksia voisi arvioida?

- [Kuntatalousohjelman painelaskelmakehikko \(VM\)](#)
- [TE-uudistus 2025](#)
- Valtionosuusuudistus 2026?
- Inflaatio ja indeksit
- Väestökehityksen poikkeamat verrattuna laskelmassa olevaan Tilastokeskuksen ennusteeseen
- Kuntaliiton valtionosuuslaskuri

Valitse kunta:										
Koko maa (Manner-Suomi)										
Valitse 1000 € tai €/as										
1000 euroa										
Koko maa (Manner-Suomi)										
Tuloksen muodostuminen										
Käynnin hinnoin	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €
Toimintakate	-38 356 935	-31 221 279	3 % -32 280 258	3 % -34 444 973	7 % -13 538 261	-8 % -13 844 918	2 % -15 165 231	10 % -15 768 419	4 % -16 273 062	4 %
Verotulot	22 912 315	23 825 588	4 % 25 418 371	7 % 26 808 473	5 % 14 462 071	-48 % 13 775 342	-5 % 14 014 475	2 % 14 534 466	4 % 15 116 503	4 %
Kunnallisvero	19 142 606	20 124 060	5 % 20 602 525	2 % 21 677 574	5 % 10 203 664	-5 % 9 971 220	-6 % 9 724 997	2 % 10 126 827	4 % 10 532 352	4 %
Yhteisövero	1 902 967	1 958 930	3 % 2 047 088	-5 % 3 034 496	7 % 2 633 407	-3 % 1 884 122	-8 % 1 921 878	3 % 1 978 638	3 % 2 101 120	6 %
Kiinteistövero	1 866 802	1 744 593	-7 % 1 968 748	13 % 2 095 402	6 % 2 225 000	1 % 2 340 000	5 % 2 368 000	1 % 2 429 000	3 % 2 483 000	2 %
Valtionosuudet	8 640 795	10 973 335	27 % 9 967 201	-9 % 10 717 672	7 % 3 505 201	-6 % 3 334 599	-7 % 4 329 667	20 % 4 490 431	4 % 4 590 439	2 %
Rahoitusuutiset/-tulot, netto	551 442	463 065	570 137	334 633	277 908	242 488	202 012	210 047	218 102	
Vuositulot	1 747 617	4 040 649	3 695 471	3 415 884	4 786 997	3 697 431	3 380 923	3 474 525	3 551 981	
Poistot	-2 305 725	-2 299 955	-2 411 475	-2 387 041	-2 391 295	-2 460 924	-2 507 270	-2 506 940	-2 600 614	
Satunnaiset erät, netto	394 017	79 448	168 940	169 441	53 944	1 030	11 010	0	0	
Tilikauden tulos	-164 091	1 820 142	1 382 936	1 198 205	2 444 647	1 047 537	884 656	887 579	885 367	
Laskennallinen paine veroprosentin korotukseen (%-yks.)	1,5	-0,3	-0,6	-0,5	-0,4	0,6	0,8	0,9	0,9	
Rahoitus										
Vuositulot	1 747 617	4 040 649	3 695 471	3 415 884	4 786 997	3 697 431	3 380 923	3 474 525	3 551 981	
Satunnaiset erät, netto	394 017	79 448	168 940	169 441	53 944	1 030	11 010	0	0	
Tuorahoituksen korjaukset	-838 738	-449 839	-327 950	-507 354	0	0	0	0	0	
Tuorahoitus, netto	1 302 896	3 670 158	3 476 461	2 677 892	4 840 941	3 698 461	3 391 933	3 474 525	3 551 981	
Investoinnit, netto	-2 733 057	-3 320 702	-2 988 294	-14 % -2 085 562	-27 % -4 279 609	105 % -4 291 279	0 % -4 508 384	5 % -4 736 975	5 % -4 960 942	5 %
Rahoitusjäämä	-1 430 159	348 456	608 167	592 330	561 132	-782 018	-1 116 431	-1 262 450	-1 400 961	
Lehtokanta	18 415 677	19 033 385	19 123 712	0 % 18 531 382	-3 % 17 970 249	-3 % 18 753 067	4 % 19 869 488	6 % 21 131 948	6 % 22 540 908	7 %
Kassavarat	5 058 776	6 454 837	6 504 960	7 090 531	6 886 774	7 090 383	7 111 476	7 223 127	7 334 517	
Nettovelka	13 356 901	12 578 548	12 618 752	11 530 851	11 681 475	11 752 765	12 758 022	13 908 821	15 206 392	
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 430 159	348 456	608 167	592 330	561 132	-782 018	-1 116 431	-1 262 450	-1 400 961	

Valtionosuuslaskuri – valtionosuusarvioinnin ja –ymmärryksen apuväline

- Valtionosuuslaskuriin on päivitetty samat luvut kuin vos-laskelmassa
- Avaa kaikki valtionosuuslaskennan erät yksikköhintoineen
- Voit oppia vos-järjestelmän rakennetta ja laskennan logiikkaa
- OKM-vos:n määrää voi arvioida itse ennakkoon syöttämällä mm. lukion oppilasmäärä-tiedot

12.10.2023, Kuntaliitto / Olli Riikonen. Lähde: VM:n valtionosuuslaskelmat 10.10.2023 ja OKM-vos 2023

KUNNAN VALTIONOSUUSRAHOITUS 2024			
Taulukon täyttöohje:			
	Valitse, syötä tai tarkista sinisten kenttien tiedot		
	Tiedot siirtyvät automaattisesti työkirjan muista taulukoista näihin turkoosiin värisiin kenttiin. Tarkista tiedot.		
Lisätiedot: Suomen Kuntaliitto / Olli Riikonen, puh. 050 477 5619 ja Mikko Mehtonen, puh. 050 592 8986			
Kunta:	Akaa	Klikkaa solu aktiiviseksi ja valitse kunta alasettovalikosta	
Asukasluku 31.12.2022:	16 473		
YHTEENVETO			
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (VM)	Valtion talousarvioesitykset (vm.fi)	euroa	euroa/asukas
Ikärakenne		25 707 145	1 561
Muut laskennalliset kustannukset		2 398 261	146
Kunnan laskennalliset kustannukset yhteensä		28 105 406	1 706
Kunnan omarahojusosuus laskennallisesta kustannuksesta	-1 388,75 €/asukas	-22 876 879	-1 389
Valtion osuus laskennallisesta kustannuksesta		5 228 527	317
Lisäosat		348 710	21
Valtionosuuteen tehtävät vähennykset ja lisäykset yhteensä		-7 002 544	-425
JOSTA: sote-uudistuksen tasauserät:			
Muutosrajoitin		-2 617 470	-159
Siirtymätasaus (vuonna 2024)		-2 227 270	-135
Jälkikäteistarkistuksesta johtuva valtionosuuden lisäsiirtotaru		-611 490	-37
Vos-lisäsiirron huomiointi vuoden 2023 osalta		-305 745	-19
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus ennen tulopohjan tasausta		-1 425 307	-87
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus (+tasauslisä/-tasausvähennys)		7 063 364	429
1. Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (VM)		5 638 057	342
2. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet			
Vuoden 2023 rahoitus		-2 539 976	-154

Huomaa kaaviot valtionosuuden muodostumisesta!

Luvut sekä absoluuttisin euroin että alapuolella €/asukas!

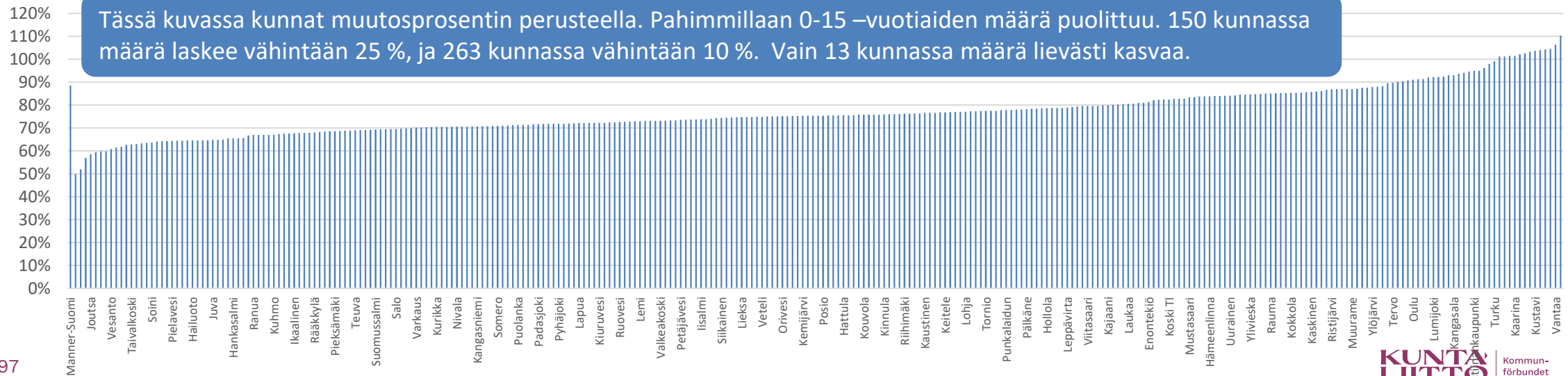
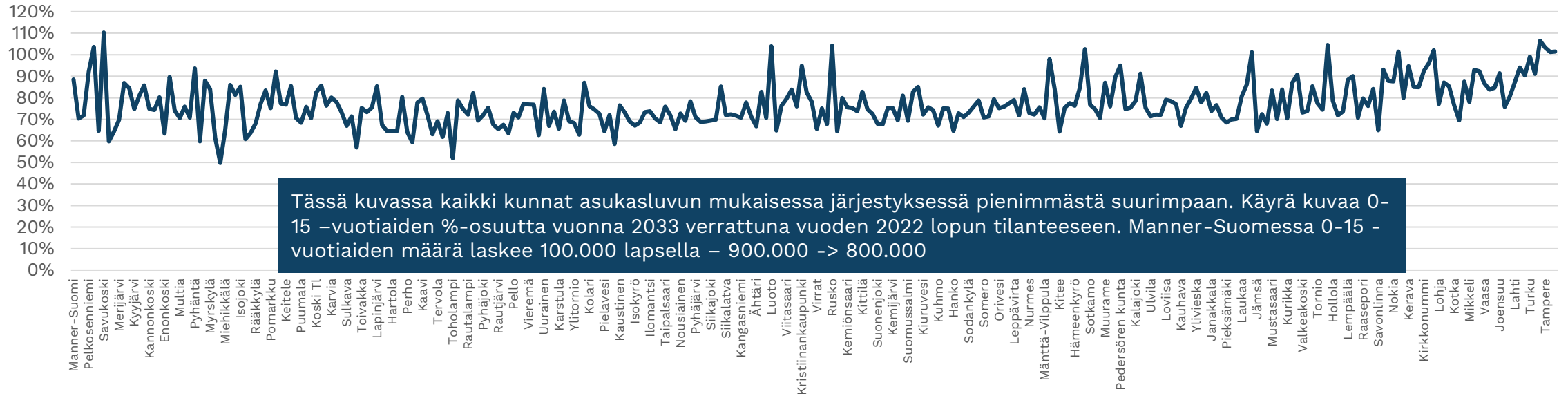
Kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti	21,92 %
Kunnan oma valtionosuusprosentti	18,60 %

Kuntien suurin haaste soten jälkeen:

Lapsimäärän romahdus

0-15-vuotiaita nykyiseen verrattuna vuonna 2033

Tilastokeskuksen väestöennuste syksyiltä 2021

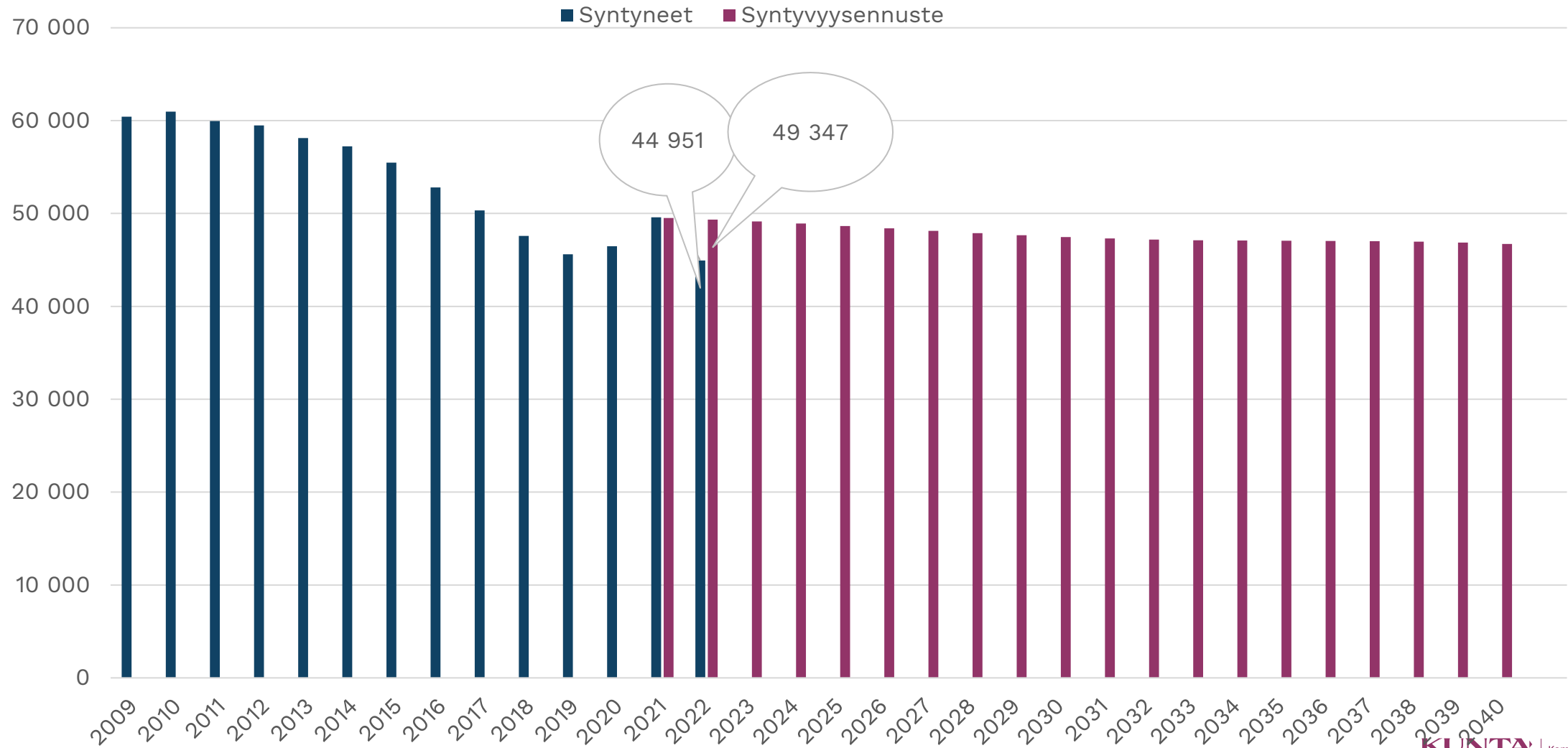

Jos vuoden 2033 väestörakenne olisi totta ensi vuonna...

Kuntien valtionosuudet olisivat miljardi euroa pienemmät

- Ikärakenteen laskennallinen kustannus ensi vuonna 8,2 miljardia
- Vuoden 2033 väestöennusteen (Tilastokeskus 9/2021) perusteella ikärakenteen laskennallinen kustannus olisi enää 7,2 miljardia euroa
- Peruspalvelujen valtionosuudet putoaisivat miljardilla noin puoleen nykyisestä ja koko valtionosuuspotti siis kolmanneksella
- Noin 100 kunnan laskennalliset valtionosuudet miinuksella omarahoitusosuuden jälkeen – nyt 25 kuntaa

Eikä tässä vielä kaikki – syntyvyysennuste on ylioptimistinen suhteessa toteutuneeseen – viime vuonna 4.500 lasta vähemmän kuin ennusteessa

Valtionosuusaktivistin nopea tiedonsaantikanava – Kuntien valtionosuusaktivistit | Facebook

Kuntien valtionosuusaktivistit

+ Kutsu

[Keskustelu](#) [Huoneet](#) [Jäsenet](#) [Tapahtumat](#) [Media](#) [Tiedostot](#)

Tärkeimmät tiedot valtionosuuksista ja kuntataloudesta löydät kätevästi selkeimmässä ja parhaassa muodossa Kuntaliiton sivuilta

- <https://www.kuntaliitto.fi/talous/kuntatalous-ja-valtio/valtionosuudet>
- <https://www.kuntaliitto.fi/talous/valtionosuudet/valtionosuuslaskelmat>
- <https://www.kuntaliitto.fi/elinvoima-ja-talous>
- <https://www.kuntaliitto.fi/talous-ja-elinvoima/kuntatalouden-tilastot>

Yhteystiedot

Olli Riikonen

Erityisasiantuntija

Elinvoima ja talous –yksikkö
kuntatalous / valtionosuudet

oli.riikonen@kuntaliitto.fi

Puh. 050 477 5619

Facebook: Kuntien valtionosuusaktivistit

www.kuntaliitto.fi

www.kommunforbundet.fi

Mäntsälän kunnan talousarviovalmistelu; rullaava budjetointi

Riitta Samola, talousjohtaja
Taloustorstai 19.10.2023

SUJUVAA ARKEA

Junalla

Helsinkiin 40 min
Lahteen 25 min

Autolla

Helsinkiin 50 min
Lahteen 30 min
Porvooseen 30 min
Hyvinkäälle 20 min
Hankoon 2 h 15 min

- Asukasluku n. 21 000 asukasta
- Pinta-ala 596 km², josta 15 km² vettä
- veroprosentti 8,36

Talouden luvut

- Lainakanta 89,7 milj. €
- Lainat 4290 €/asukas
- Konsernin lainakanta 169 milj. €
- Kertynyt ylijäämä 3 459 €/asukas
- Toiminnan ja investointien rahavirta, (5 v)TP 2022: -5,6 milj. euroa
- Nettoinvestoinnit 9,5 milj. euroa

Todetut haasteet budjetoinnissa

- Kehys tehdään niin aikaisin, että ei ole vielä riittävä dataa kehyksen pohjalle eikä sopeuttamistarvetta ei nähdä riittävän ajoissa
 - kehys perustuu automaattisiin prosenttikorotuksiin
 - vos-tiedoissa merkittävät erot
- Tehdään tietoista ylibudjetointia – juustohöylä kunnanjohtajan esitysvaiheessa
- Tehdään tietoista alibudjetointia ja loppusopeutus ”helpoista” eristä

Mäntsälässä haasteisiin vastaaminen

- Talouden ohjaus, seuranta ja raportointi siirrettiin kokonaisuudessaan palvelualueilta talousjohtajan alaisuuteen talous- ja hankintapalveluiden alle
 - kunnan kokonaistalouden hallinta paranee
 - yhtenäiset toimintatavat
 - voidaan puuttua yli- ja alibudjetointiin
- Prosenttikorotusajattelusta siirryttiin toteutumapohjaiseen ennusteajatteluun ja rullaavaan budjetointiin
- Kehyskäsittely siirrettiin elokuulle

Mäntsälän rullaava budjetointi

- Tilinpäätösennustetta päivitetään 1-3 kk välein
- Kesäkuun ennusteen perusteella lasketaan seuraavan vuoden talousarvioesitys palvelualueille ottaen huomioon toiminnan muutokset, voimassa olevat sopimukset ja tiedossa olevat korotukset
- Muilta osin toimintakuluihin ei tehdä kehyksessä automaattisia indeksikorotuksia
- Elokuussa käsitelty kehys on talousarvion pohja, johon ei tehdä enää kuin sellaisia päivityksiä, jotka eivät olleet tiedossa kehyksen laatimishetkellä tai halutaan käsitellä erillisenä, kuten varhaiskasvatuksen palvelusetelin käyttöönotto
- Suunnitelmavuosille voidaan tehdä maltillisia korotuksia huomioiden kuitenkin palvelutarpeen väheneminen

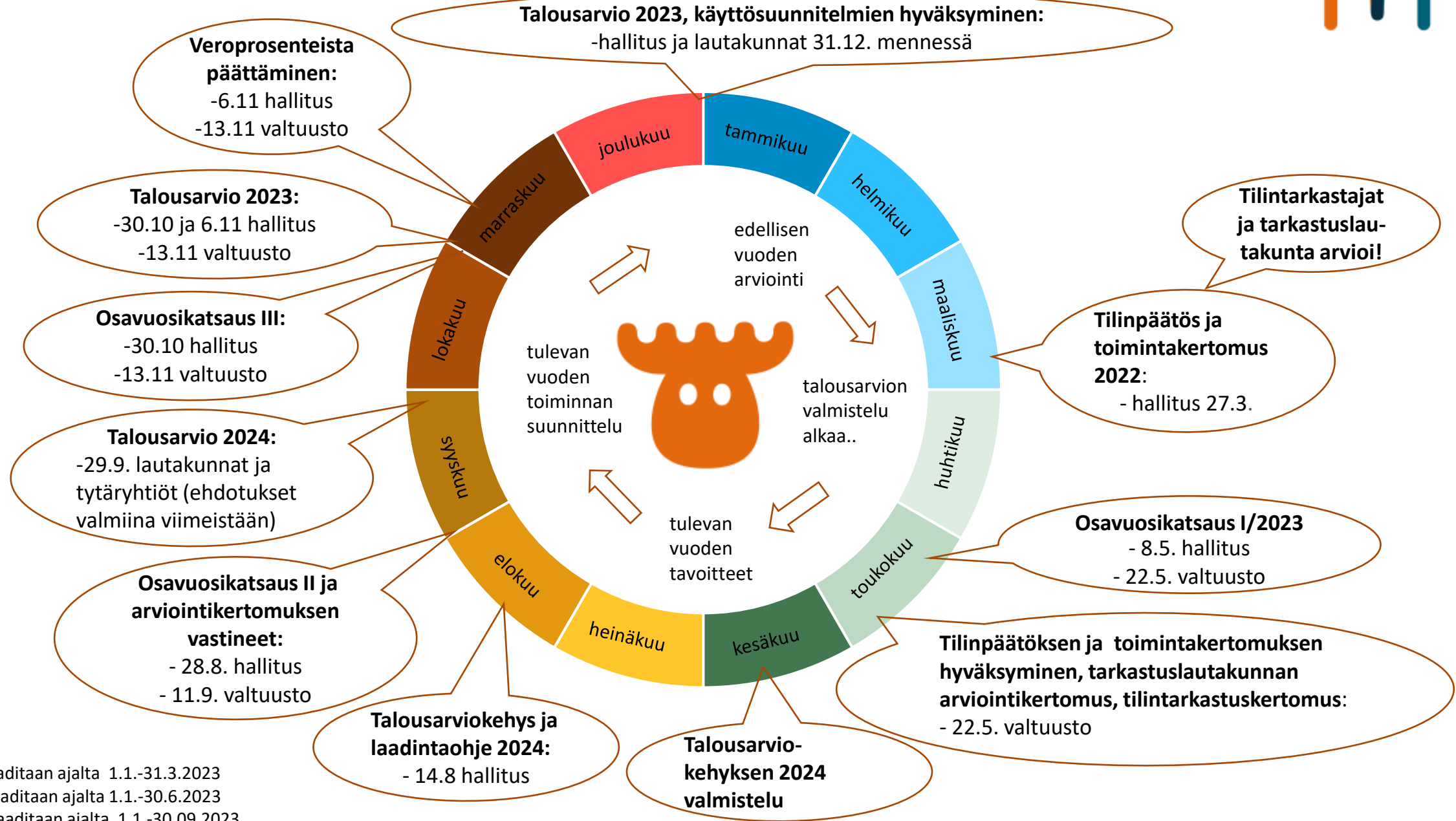
Tavoitteet

- Talousarvio on mahdollisimman realistinen
- Luottamus talousarvion oikeellisuuteen
- Talousarviossa ei tule isoja muutoksia talousarviokehykseen

Jatkokehitettävää

- Ennusteiden rullaavuus suunnitelmakaudelle asti
- Ennusteita vaikeuttaa alati muuttuvat säännökset, maailmanpolitiikan tilanne ja muutokset valtionosuusrahoituksessa

Talousprosessin kiertokulku ja aikataulu 2023

Osavuositarkastus I laaditaan ajalta 1.1.-31.3.2023
Osavuositarkastus II laaditaan ajalta 1.1.-30.6.2023
Osavuositarkastus III laaditaan ajalta 1.1.-30.9.2023

Kiitos!

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston yleisohjeet ja lausunnot

Taloustorstai 19.10.2023

Sari Korento

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston lausunnot

Kunnille annetut lausunnot

- Lausunto työvoimapalvelu-uudistuksessa kuntiin ja kuntayhtymiin siirtyvien omaisuus- ja pääomaerien käsittelystä kunnan ja kuntayhtymän kirjanpidossa 138/2023
- Lausunto kunnan ja kuntayhtymän vuoden 2023 konsernitilinpäätöksen laatimisesta 137/2023
- Lausunto velvoitemaksujen käsittelystä kunnan kirjanpidossa 136/2023

Hyvinvointialueille annetut lausunnot

- Lausunto hyvinvointialueiden vuoden 2023 konsernitilinpäätöksen laatimisesta 135/2023
- Lausunto hyvinvointialueen valmisteluun myönnetyn valtionavustuksen käsittelystä hyvinvointialueen kirjanpidossa 134/2023

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston lausunnot ja yleisohjeet löytyvät kirjanpitolautakunnan verkkosivuilta <https://kirjanpitolautakunta.fi/hyvinvointialue-ja-kuntajaosto>

Lausunto 138 työvoimapalvelu-uudistuksessa kuntiin ja kuntayhtymiin siirtyvien omaisuus- ja pääomaerien käsittelystä kunnan ja kuntayhtymän kirjanpidossa

- Työvoimapalvelujen järjestämistä koskevan voimaanpanolain mukaan:
 - kunnille ja kuntayhtymille siirtyy **1.1.2025** siirtyvään henkilöstöön kohdistuva **lomapalkkavelka**
 - **valtio korvaa.**
 - Lisäksi työvoimaviranomaisille siirtyvät työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen liittyvä **irtaimisto**, irtaimen omaisuuden omistusta, hallintaa ja käyttöä koskevat oikeudet sekä immateriaaliset oikeudet ja luvat
 - **korvauksetta**

Lausunto 138 työvoimapalvelu-uudistuksessa siirtyvien omaisuus- ja pääomaerien käsittelystä

Lomapalkkavelka

- Kunnat ja kuntayhtymät kirjaavat niille siirtyvän **lomapalkkavelan tilikauden 2025 aloittavassa taseessa muuksi saamisiksi valtiolta ja siirtovelaksi henkilöstölle (lomapalkka-jaksotus)**.
 - Lomapalkkavelan siirto ei vaikuta kunnan tai kuntayhtymän tuloslaskelmaan.

Siirtyvä omaisuus

- kuntiin ja kuntayhtymiin korvauksetta siirtyvä omaisuus katsotaan täydeksi rahoitusosuudeksi, jolloin siitä ei synny poistettavaa hankintamenoa
- Siirtyvän omaisuuden luovutusarvoa ja siihen liittyvää rahoitusosuutta **ei esitetä tilikauden 2025 tapahtumana, eikä omaisuuden luovutusarvoa merkitä taseeseen**.
- Korvauksetta saatuja arvoltaan merkittäviä omaisuuseriä on perusteltua kuitenkin seurata nimikkeenä pysyvien vastaavien erilliskirjanpidossa.

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston yleisohjeet

- Kuntien yleisohjeiden päivitystyö aloitettu, ohjeita ei vielä julkaistu
- Tuloslaskelma-, rahoituslaskelma- ja taseohje on päivitetty (ei vielä julkaistu), poisto-ohjeen päivitystyö aloitettu
 - päivitykset teknisluonteisia, mm. sote-esimerkit poistettu
- Ohjeita noudatetaan vuoden 2023 tilinpäätöstä laadittaessa

Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tuloslaskelman laatimisesta

- Hyväksytty (ei vielä julkaistu)
- poistettu sote-asiat
- lisätty työllisyyspalvelujen järjestämiseen liittyviä asioita (sovelletaan 1.1.2025 alkaen), esim.
 - Kotitalouksille myönnettyihin avustuksiin kuuluu mm. työvoimapalvelujen järjestämisestä annetun lain mukaiset henkilöasiakkaalle myönnettävät tuet ja korvaukset ja työttömyysturvalain perusteella maksettavat etuudet
 - Yhteisöille myönnettyihin avustuksiin kuuluu mm. kunnan rahoitusosuus työmarkkinatuen kustannuksiin ja kunnan työvoimaviranomaisena maksama palkkatuki
- Negatiiviset valtionosuudet esitetään Valtionosuudet-rivillä miinusmerkkisenä (-)
- Investointivaraus saadaan tehdä kunnassa tulevien tilikausien poistonalaisten pysyvien vastaavien hankintamenoa varten

Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän rahoituslaskelman laatimisesta

- Kunnan rahoihin ja pankkisaamisiin sisällytetään kaikki kunnan nimissä olevien pankkitilien varat.
 - Näihin kuuluvat myös sellaiset rahavarat, jotka on liitetty kunnan omistamaan konsernitiliin.
 - Konsernitilillä olevat muiden yhteisöjen varat esitetään taseessa lainoina muilta luotonantajilta, ja niiden muutos sisältyy rahoituslaskelmassa lyhytaikaisten lainojen muutokseen.
 - Konsernitilin alatilien negatiiviset saldot esitetään vastaavasti taseessa lainasaamisina, jolloin niiden muutos esitetään saamisten muutoksena.

Sari Korento

Sari.Korento@kuntaliitto.fi

0500 476747

www.kuntaliitto.fi

TALOUSHALLINNON KOULUTUSTARJONTAA

- ❖ Tapahtumat
- ❖ Webinaarit
- ❖ Tilinpäätöspäivät

FCG ●

Tutustu sisältökuvauksiin ja tervetuloa mukaan!

Oppimismahdollisuuksia

TAPAHTUMAT

7.-9.2.2024; Helsinki – Tukholma - Helsinki
[RAFO Rahoitus- ja johtamisfoorumi 2024 \(fcg.fi\)](#)

WEBINAARIT

- 1.11. [Kuntien ja hyvinvointialueiden talousraportoinnin ajankohtaispäivä\(fcg.fi\)](#)
- 1.-2.11 [Konsernitilinpäätöksen erityiskysymyksiä \(fcg.fi\)](#)
- 7.11. [Hyvinvointialueen tilinpäätökseen valmistautuminen\(fcg.fi\)](#)
- 15.11. [Kunnan verotulot ja valtionosuudet \(fcg.fi\)](#)
- 24.11. [Tietosuoja taloushallinnossa \(fcg.fi\)](#)

-
- ✓ TIETOA
 - ✓ TAITOA
 - ✓ NÄKEMYSTÄ

Oppimismahdollisuuksia

TILINPÄÄTÖSPÄIVÄT

- 8.11. Liikelayritysten tilinpäätöspäivä (fcg.fi)
- 9.11. Kunnallisen osakeyhtiön tilinpäätös (fcg.fi)
- 21.11. Ammatillisen koulutuksen tilinpäätöspäivä (fcg.fi)
- 22.11. Ammattikorkeakoulujen tilinpäätöspäivä (fcg.fi)

2024

- 9.1. Hyvinvointialueiden tilinpäätöspäivä (fcg.fi)
- 10.-11.1. Kunnan ja kuntakonsernin tilinpäätöspäivät (fcg.fi)

-
- ✓ TIETOA
 - ✓ TAITOA
 - ✓ NÄKEMYSTÄ

FCG.

Tervetuloa!

**Seuraava
Taloustorstai
23.11.2023
klo 9.30**